Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ★ ШИНАРА, 25 АВГУСТ, 1987 ШУ. ★ № 102 (7448). ★ Мах 3 кеп.

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара накъадолхаш

АГРОХИМИКИЙ ГІУЛАКХАШ

Октябра 70 шу дуза юбилей хьатІакхоачача хана ухх пятилетка хьалхарча шин шера еррига производственни планаш кхоачашъе, аьнна дош даннад тха коллектино. Шоаш аьннар цахаддаш гІулакхашца чІоагІдеш хьаІоагІа тха агрохимикаш. Из хьахьокх дІадахача ах шера хиннача хьокхамаша а пул тІехьаГІа беча балхо а. ДІадахача шера ухх ханага диллача къахьегама овсарле лакхьеннаб 6,8 процент, совхозий кхаш хьаьндара балхаш даьд 569 эзар сома маьха, е планал 55 эзар сома духкагІа.

ТІехкхоачашъю кхашкара культураш лазарех, зене йолча садоаллача хІамаех лораяра планаш, культурно - технически, хьисале лаьтташ, тоадара кхьйола заданеш. Уж балхаш даьд 300 гектар хулача лаьтта, е лаьрхІачул шозза дукхагІа.

Подразделение шта южъе хьалхара мотиг гаража коллектива я. Дика къахьег машиний а тракторий а водителаша. Мухь дІа-хьа бахьара ялх бетта план 122,5 процент кхоачашйяр цар. Царна южъе лакхарча къахьегама овсарленца белгалъаьннав водитель С. Эсмурзиев.

Шоай деша дай а болаш, дезача цІейна накъаболх тха агрохимикаш.

М. ОЗДОЕВА,
Назрановски района «Назранъагропромхимия» яхача боахама кертера экономист.

Соахкарчул дукхагІа

Шура а дулх а дикка тІакхетийташ хьаьна доакъар да бацца витаминни хьоар. Цудухьа из дакъхара хІара шера бокхка теркам тІабохийт Сунженски района «Победа» яхача колхозе. ХІаьта хьайбаш леладерашта бокхка тоам а бу из кийчдеш боахкачар доахача толамаша. Тамаш а яц. Бацца хьоар дакхара шера шиъ план яьй цар хІанзле. ХІаьта из болх дІахо а беш ба. Люцерна я кхы а цкъа хьокхагІолаш.

Къаьстта дика вІаштІехьбакхкаб доакъара цехе бацца гранулаш яра болх. План 150 тонн йолаш хІанзле шиъ бІаь тонн совгІа лаьй уж. ХІаьта, из цифра ухх шера ворхІ бІаь тоннага дІакхоачае лаьрхІад.

ХІаьта уж ю бацца хьоарах ча, хьакхІий гІадамаш, цхьаццаа хьаьна хІамаш а етташ.

Кхы а цхьа хІама да белгалдакхха доагІаш. Соахка а тІехкхоачашйяр АВМ-а тІа болх бечар бацца хьоар дакхара а гранулаш кийчъяра а планаш. Цунца цхьана, соахка ухх хана хинначул 50 тонн совгІа да хІанз цига даьккха бацца хьоар, гранулаш.

Из толам бакъхараш ба эггара хьалха машинисташ-операторашца Касьяненко Александр, Кишов Владимир. (Уж шиъ сменашта кулгалдеш ва). Шин сменагІа 16 сахьата болх бу.

Цхьабакъда, цар болх лерттІа дІагІоргбацар АВМ-а эша бедал — моша доакъар хьатІакхухьача тракториста Формалев Юре шиъ денхъараш лерттІа кхоачашдеш деларе. ХІаьта цо дийнахьа балха шиъ норма ю. Цудухьа цунна геттара раьза ба мучшинисташ - операторашца колхоза кулгалхой а.

Э. ТОЛМАЧЕВ.

СУРТА ТІА: «Победа» колхоза АВМ-а моша доакъар хьатІакхухьаш йоза механизатор Ю. Формалев.

Автора сурт.

ЯХЬА ДНЕВНИК

ЛаьрхІар кхоачашду

Нохч - ГІалгІай гІишлон управленера чуйоагІача «Стройиндустре» объединене болххлоша еррига шоай таронаш кхоачамаш оарцагІдаьхад ухх юбилейни шера план ханал хьалха кхоачашъяра. Сийлахь - боккхача Октябра 70 шу дузача юбилейна сийленца накъабахара. Цудухьа ухх шера шоаш тІаийца денхараш толамца кхоачаш а деш, башха-дика производственни толамаш доахаш хьабоагІа уж. Ер шу доладелча денз хІанзлехьа пачхьалкхен планал совгІа цар маьхалъяккхай 56 эзар сом мах бола тайп-тайпара продукци. ХІаьта заданел совгІа арахийцай 390 эзар сома маьха товарни продукцин 150 эзар гарга сом мах бола нормативно-цІена продукцин.

Шиъ потребителашта продукцена поставкаш яра договорни денхараш пачхьалкхенна пайда бара плани толамца кхоачашъяьй объединене коллективо. Къахьегама овсарле лакхъяра ворхІ бетта задани 7,9 процент тІехкхоачашъяьй цо. Духхьал из лакхъяра чотагІа хьаяьй болххлоша планал совгІа ара мел хийца тайп-тайпара продукци.

Сийлахь - боккха ч а Октябра 70 шу дузача юбилея сийна яьржача яхье башха-дика толамаш а доахаш, хІанзлехьа пятилетка хьалхарча шин шера заданн кхоачашъяь дукха бригадаш я ухказа. Царна южъе а хьалхалаттачарех я Егоров Григорий Владимирович кулгалдеча радиоаппаратура наладчикий бригада, Алехин Анатолий Семенович, Чибиев Мамед Магомедович керте латтача токарийн штамповщикийн бригадай коллективаш. Цар хІара сменагІа нормаш 140—150 процент кхоачашъю.

Деша дай бац

ШийтталагІча пятилетка шоллагІча шера план ханал хьалха кхоачашъяра, Сийлахь - йоккхача Октябрьски социалистически революце 70 шу дузача юбилейна сийленца накъабахара доккхий декхараш тІаийцадар грозненски «Трансмаш» завода болххлоша. Чахкбоалаш латт ухх юбилейни шера хьалхара баркІ бутт. Долче, мишта кхоачашду цар шоаш тІаийца доккхий декхараш? Ер шу доладелча денз хІанзалца хьабаьча балха итогашка хьежача гуш да продукци маьхалъякхара, товарнин нормативно-цІенен продукци арахепара, къахьегама овсарле лакхъяра планах уж лоархІабеш хилар.

Цхьабакъда, шоай потребителашта продукцена поставкаш яра договорни декхараш, пачхьалкхенна пайда барен арахецача продукцега дІабода мах лохбареи план мишта кхоачашъю хьежача хьалхашка отташ дола сурт йирча да. Шоай потребителашта продукцена поставкаш яра договорни денхараш дІабахача ворхІ бетта 98 процент мара кхоачашдаьдац цар. Смежникашка дІа ца кхоачаш йисай 225 эзар сома маьха тайп - тайпара продукцин. Ховш ма хиллара, хІара къахьегама коллектива беча, балха мах бара даькъе керттерчарех цхьа хьокхам ма бий из. ТІаийца денхараш меттел гаьнна кхоачашъяц завода коллективо пачхьалкхенна пайда бара, хьаеча продукцега дІадодар лохдара задани а.

Предприятерча керттерча производстве цхьаккха бригада, участок е цех яц хІанз ухх сахьате пачхьалкхен планах лоархІабеш, тІакиха дувцилга а дий тІаийца денхараш кхоачашделга? Дац. Къаьстта во болх а беш, хадданза тІехьаюсаш пачхьалкхен декхар дукха тІадусаш я Дударов Адама кулгалдеча сборочни цехеи Погорелова Анна Анатольевна керте латтача заготовительни участкан коллективаш.

ЛОСТАМ БУ

Октябра юбилея денош гарга гІортарга хьежаш а ца багІаш, хІанзехьа шоай коакарташка, помещенешка лостам бе йолаеннаб Назрановски районера къахьегама коллективаш. Каст-каста ду укхаза субботникаш.

Хоза лостам беш латт шоай коа наІарга, масала, трикотажни фабрикерча мехкараша. Субботникаш долча деношка яьсса йисаяц укхазара машинаш а. Овсаре къахьег швеяша цу деношка.

Ишътта юбилейна кийчо е болабеннаб «Электроинструмент» яхача завода, кхыча предприятей болххлой.

М. КАРАЕВ.

ХЬАЙБАШ МЕЦА ДУТАРГДАЦ

Бокхка теркам тІабахийтаб Назрановски района «Экажевский» совхоза кулгалхоша доакъара база чІоагІъяра, Іалашдаь доакъар хьайбаша дикагІа дуаргдолча тайпара цехашка кийч а дайташ дІадехкийтара. Цу гІулакха шоай низашца хьалъяьй дийнахьеи буси бІаь тонн доакъар кийчде йиш йола цех. Болх беш я барда кийчбер а. Ian замалахьа доахан кхоабача хана шин сенагІа царца доакъар кийчду Нальгиев Висангири керте латтача операторашца. ХІанз хьайбаша ма дуа моша доакъар лоаттаду механизатораша.

Хьалха дІанхача шерашкарчул дукхагІа дІайийнай совхозе мошеи хьаьнеи доакъар луш йола культураш. Ишътта, хьалхеешеи латт 220 гектар цхьан шерен 570 гектар дукхача шерашкеи тІаювла бацаш, силоса лаьрхІа хьажкІаш — 300, доакъара свеклаш — 70 гектар.

— Ухх шера 1100 тонн йол, ча — 2500, силос — 6000, доакъара свеклаш 4900 тонн Іалашъе лерхІаш да тхо, — йоах совхоза директора Галаев Яхъяс. — Из тха хьайбашта эшачунга хьежача массехк бІаь тонн дукхагІа да.

КІал кІийле йолаш да директора яхар. Шозза хьекхача люцернаи вІашагІъабаб дІабойнача кена, гороха бацех совхоза механизатораша кийчъяьй 910 тонн гаргта йоли 5600 тонн силоси. Иол аргІаш а деш дІаувтаю № 2 йолча ферма коа. Цига чуеллай силос а.

Доакъара дикалга хьожаш ІАльднев Іийса ва. Технологе дІа ма деххара карбомид, кух, ча деттийташ, цу балха хадданза тІахьожам лоаттабеш чанхдоахийт цо снлос кийчъярца дувзаденна балхаш. Вентиляторашца фо а детташ хила еззача боарам тІа дІатІанхоачаеш йокъаю йол а.

— Сона дагадоагІаш ухх шера санна дика доакъар кийчде вІаштІехьдаьннадац тха. Аз къаьстта баркал оал дог а лазаш цу бокхка лоархІам болча гІулакхара хьожаш волча Іийсайна, — дувц Галаева. — ХІара хьайбана 34,6 центнер доакъара единица хилийта лаьрхІад оаха. Из цаІн ахн шера теа а Іергдац.

Доакъар кийчдеча бригадана кулгалдеш ва болх дика вІаштІехьбакхха ховш вола специалист Бекмурзиев Беслан. Вурнйтта лаьрхІа кийчъяь лафеташ тІехьайола трактораш, цхн комбайн, йиъ погрузчик, массехк грабли, кхы тайпа агрегаташ я цун бригаде. Цхьа механизатор вац шиъ дийнахьара балха норма дикка тІехкхоачаш ца яш. ХІаьта царна южъе яьржача социалистически яхье къахьегама овсарле эггара лакхагІа йолаш болх бу кІоагашка силос ІотеІаеча К-700 яха трактор лелаеча Баркинхоев Мовле, Т-150 яхар лехкача Битиев Таймураза, косилкашца бацаш хьекгача Шанхоев Яхьяс, Арапиев Салмана, Халухоев Уматтире, доакъар хьатІакхухьача трактористаша Итазов Руслана, Толднев ИбрахІима, шоферааша Цечоев Дауда, Бацаев Адама, Гагиев Хьусена, кхыбараша.

Ялатан фунеи лаьрхІа йола хьажкІаш дувца хабар доацаш дика хьувкъаш йоагІа. Уж хьалхеераш а ба дукхача хана денз цу совхоза кхашка къахьегаш хьабоагІа йокхка говзал караерзаяь бола механизаторш Къахьегама Цеча Байракха ордена кавалер Гайтов Татархан, Нальгиев Осман, кхыбараш. Цар кхащкарча хьажкІаех а дукха доакъар даргда. Лоацца аьлча, шоай совхоза хьайбашта цхьан шеран ах шеран тоъаргдолаш, цул совгІа болхлой шоай доалахьа долча хьайбашта ма эша а доакъар кийчде таро йолаш ба механизатораш. Докхка беркат доал цар хьинарерча къахьегамах.

Хьайбаши кхаши леладерий болх хозрасчет южъе а йоалаеш, подрядагІа вІаштІехьбаьккхача гІопе къаьстта дикагІа къахьег болххлоша. ЧІоагІъенний дояркай, скотникий, механизаторий къахьегама дисциплина, лакхбеннаб цар сакхетами бехктохкамн. Цудухьа массе а отраслейшкарча болхлоша хьинаре къахьегилга, планаши тІаийца социалистически декхараши толаме кхоачашделга дохаргдоаца закон а хинна дІаэттад цига.

КПСС XXVII съезда Резолюце тІа аьннад: «Партийни, советски, боахама органий, берригача коммунистий, дерригача халкъа эггара хьалхарча аргІан дехкар да парте хІанзара аграрни политика тІатеПа чакхъяккхар, СССР Кхачан программа кхоачашъяр».

Цу дешаша дІа ма деххара мехка Кхачан программа дІахьоча ма могта дукхагІа хьайбайи лаьттанен продукташ паччахьалкхенна дІаялара, хулаш йола халонаш дага ца йоагІаш, фермашкеи кхашкеи къахьегаш боахк бартн цхьоагІон хинна совхоза болххлой.

С. СУРХОЕВ.

ДИЦЛУРГДОАЦА ВІАШАГІКХЕТАРАШ

Оаха хоам баь ма хиллара, вай республике хьоашалгІа баьхкаб Советски Союзера Инде фестивала доакъашхой. ДІадахача пІаьрасна дийнахьа уж хилар Грозненча В. И. Ленина цІерагІча культура Двореце.

НГІАССР культура министра А. Киндарова дІайха моаршал хаьттар хьаьшашка, индийско - советски дотташ гІалахи дІахо йодача хана шин халкъа южъера бувзамаш кхы а кІоаргде дезарахи дийцар. Дог тохадолийташ дар хьаьшиъ делегаце кулгалхочо господина Хабиб Танвира даь къамаьл. Цо белгалдаькхар, шийца бараш муГІарера нах болга. Доккхалдеш ба уж Советски Союз бІаргаго, цун нах бовза шоай аьттув баларах. ЦІакхха дицлургдоацаш дег чу дижад царна вай мехка дайнари хезари.

Зале гулбеннараша чІоагІа тІоараш тохарца тІаэц Хабиб Танвира бух боацача советсио - индийски дотташ гІалах аьнна дІайха дешаш.

Сцена тІа бовл Индера самодеятельни артисташ. Цар бакъду хІара индиец сценически говзал йоаллаш хилар. Наьха безам тІаоэаш я Аду Кхана, Мехтару Кхана, Асгару Кхана, Мусе Кхана, дІалокха ашараш. Царна тІехьа сцена тІа бовл Кхандин, Аллаудин Кхан, Азим Кхан.

Кастта сцена халхархошта дІалу. Шиъ тайпара йола Инде хореографически искусство цхьатарра хоза хеташ тІаэц грозненцаша. Сар лархІар, дохаргдоаца дотташ гІал, бІайха безам бувцаш да уж халхараш.

Илли — халкъа дог да оал. Цунца наха дувц шоай гІаЙгІаш-балаш, шоашта дагалаттараш, цунца цІейш а хестаду турпалаш а бувц. Ишътта хилар цу сарахьа В. И. Ленина цІерагІча культура Двореца сцена тІа а.

Йоккха я Индерча хьаьшиъ вай республикера культурни программа. Эггара чІоагІагІа царна ловш дар— Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхошца ма хулла дукха вІашагІбеттабалар, къамаьл дар, опыт дІа-хьа эцар. Цудухьа чІоагГІа раьза хилар уж вай республика музеяшкеи Нохч-ГІалгІайченна хета д а ь ч а фильмашкеи хьажа, Веденски Шалинскии районий, «Промавтоматика», «Оргтехника» яхача объединеней коллективашца вІашагІкхета, аьнна шоашта оттаяьча программана.

ДІадахача деношка хьаьшиъ хьежар Нохч-ГІалгІайчен столицага, цун исторически моттигашка. КІирандийнахьа В. И. Ленина цІерагІча майдан тІа концертни программа гойтар цар.

М. ЭРЗИЕВ.

СОВЕТИЙ МЕХКА ГІОЛЛА

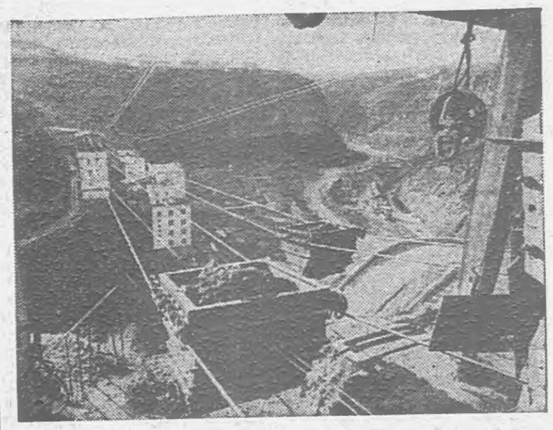

СУРТА ТІА: «Чиатурмарганец» яхача производственни объединене обогатительни фабрикашта руда фегарчаканатни наькъашка гІолла хьаухийт.

Б. СОКОЛОВА сурт. ТАСС фотохроника.

● БРЕСТ. Мехкдаьтта проводашкара насосни станцей балха автоматизаци яра новкъостал дергда Брестски инженерно - гІишлон институтта Іаламхой разработка. Цар эргаькхха - тоаь насоса оатхала хьалхарчул диика дукхагІа болх бергба, ишта уж каст-каста хьежа везаш а хувца еза а хургьяц. Из арахеца йолаяьй «Дотагіал» яхача мехкдаьтта провода производственни гІулакх деча Гомельски центральни базе. Из кердадар южъедоаладарах ухх пятилетке 2,5 миллион сом экономически пайда лургба.

● КУРСК. Социални гІодара йола отделенеш хьайиллай Курскереи Железногорскереи къахьегама ветераний цІеношка - интернаташка. Цар декхар — къабеннача наха цІагІа гІулакх дара йола керда форма хІара дийнахьарча практикана южъейоалаяр. Отделенеи коллективаш хІанз а йоккха яц — веррига а ткъо саг. Социални болхлочун керда професси караерзае лаьрхІа царех хІаравар итт ветерана гІулакх деш ва. Кхычар новкъосталца мара хІама хьаде йиш йоацачарна гІулакх дара лаьрхІа метод областа кхыча городашка а дІаяржаргья.

● СЫКТЫВКАР. Къулбаседе бахача наха шоай халкъа къаьнара культура дІайовзийташ ба индийски артисташ. Коми АССР столица къахьегамхошта гойта аьнна къаман халхараш, обрядови иллеш, хоза представленеш кийчъяьй СССР-ра Инде фестивала доакъошхоша Раджастхан яхача гаьнарча штата фольклорно - халхарий группашеи тенкий театрои.

Хьаьшиъ города предприятешка гІолла хьожаш чанхбаргба, шоай коллегашца — автономни республика самодеятельни художественни коллективий доакъашхошца вІашагІкхетаргба.

● ОРДЖОНИКИДЗЕ Кавказски перевални машиннаькъа къулбаседеи участке жагІа билла болабаьб. «Югстроймеханизаци» яха дІаса лела механизированни колоннаш. Колонка яхача станцера Орджоникидзе-1 яхача, хургйолча станцега кхачалца йолча участке наькъа кІалхара кІийле кийчъеш я.

ХІанз Ерригсоюзни хьинарера комсомольски гІишло аьнна дІакхайкабаьча трассе аьшка звеньяй хьалхара километраш Іояхкара кийчо еш латт, цу тІа гІолла балха гІулакха поездаш дІа-хьа лелаергья. Цар материалаш, оборудовани доагор хьатІакхухьаргда.

(ТАСС).

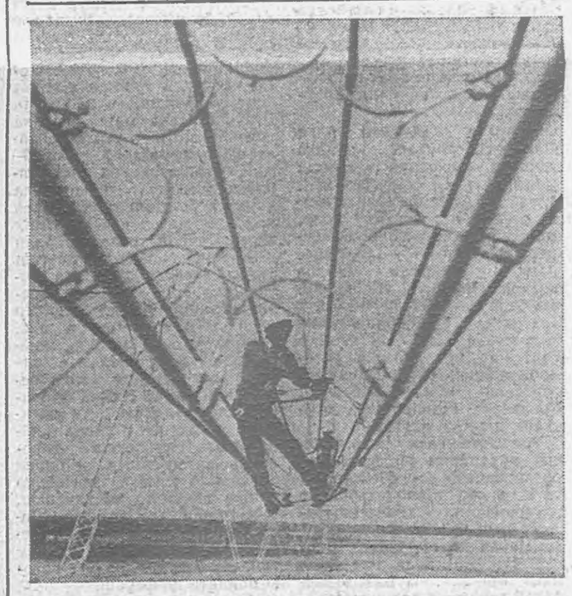

«Проводаш тІа гІолла лелараш» (сурт даькхад Экибастуз—Барнаул яхача участке тІехлакха вольтни ЛЭП — 1150 хьалъеча) «Целинэлектросетьстроя» электролинейщикаш Шокол Александри (хьалхарча плане) Вейнгард Эдвини ткъаь итт метр лакхе распоркай чІоагІалга хьожаш ба.

Н. КУЗНЕЦОВА сурт. ТАСС фотохроника.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ПРОМЫШЛЕННОСТА ЗАСЛУЖЕННИ БОЛХЛО» ЯХА СИИЛЕН ЦІИ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиумера

УКАЗ

Кхачан промышленноста даькъе доккхий гІулакхаш карагІдувларахи общественни вахаре хьннаре дакъа лацарахи «Нохч-ГІалгІай АССР промышленноста заслуженни болхло» яха цІи лойла:

Бойко Иван Семеновича — «Грозненский» яхача шурий комбината слесарь-наладчика.

Каримов Адлан Абдулкамидовича — Гудермесски раймолзавода воккхагІолча инженер-технолога.

Михайлова Клавдия Андреевнана — «Грозненский» яхача шурий комбината оператора.

Никитченко Владимир Петровича — «Грозненский» яхача шурий комбината керттерча инженера.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума председатель Х. БОКОВ.

Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча Совета Президиума секретарь С. КОЖУХОВСКИЙ.

гор. Грозный,
1987 шера 14 август.

КЕРДАЧОА—ШЕРРА НИКЪ

Грозненрча машиннаькъа станцешкара халкъа боахама мовхьаш дIа - хьа кхухьилга керттера лостам болаш я «Чеченнигушавтотранс» яхача территориальни объединенена чуйода Грозненски автокомбинат. 222 грузовик я цун балансе, юкъера лаьрхIача хIаранена бархI тонн гарита мухь тIаботта йиш а йолаш.

Советски мехка еррига къахьегама коллективаш санна КПСС XXVII съезда, цул тIехьагIа хиннача КПСС ЦК Пленумий решенеша дIа ма дехкара халкъа боахам экономически а социально а дегIабоалабеча тIадехка декхараш толамбе кхоачашдара тIатеIIа къахьегаш ба автокомбината болхлой. Перестройка яра дола наькъаш а лехаш, царех ма могга пайда эцара цIенхаштта сацагIбаьннаб кулгалхой, партийнин профсоюзнин организацеш, еррига коллективаш.

Караруа шера ворхI бетта 550,9 эзар тонн мухь дIа-хьа бихьаб шофераша, планагIа бахьа боагIар 502 эзар тонн болаш. ДIадахача шера ду юкъа даьа балхашка хьежача укх шера 5,2 процент мовхьаш дукхагIа дIадихьад. ХIаьта паччахьалихенна цIена пайда баьб 196,5 эзар сом.

Из толам баккха аьттув баьннаб мовхьаш кхаьа хIара дийнахьа гаражера грузовикаш дукхагIа арабовлийташ хиларах. Нагахьа санна дIадахача шера уж лелаяра коэффициент 0,545 хиннаяле укх шера ду 7 бетта из дIанхьаьчай 0,600. Кхыча бесса аьлча, балха арайийна автомобилаш 9,3 процент дукхагIа я. Цунга хьежка лакхагIа ба хьахина пайда а.

Ду толамга кхачара а, хIаьта дIахо йодача хана производственни хьокхамаш перестройка дIа ма дехкара кхы а лакхагIа хилийтара 1987 шера 1 январе дейз кердача хьисапе боахам лелабелга шоай балха юкъе доаладаьд автокомбинатерча транспортникаша. Иштта, хьакъоастадаьд эггара лоархIамегIа дола кертера хьокхамаш. Уж хьалха санна дукха дац. Къаьстта теркам тIабахитаб промышленни, торгови, гIишлош еча, наькъаш тоадеча, кхыча предприятей, организацей, тоннех дозал а лоархIаш, мовхьаш кхаьара планаш шоай автобоахама хилаиза баргбоаца пайда бара гIулакхи тешшаме кхоачашдара. ХIанз керттерча хьокхамашта юкъера дIадаькхад ларча тонно-километрашка хьежка болх лоархIилга.

Кердача хьисапе болх вIаштIехьбоакхаш хьалха хиннача шоферий йийтта бригадех итт, бригада яьй. Царна доалдеш ба йоккха балха опыт караерзаяь бола, коллективо сийдеш бола шофераш: Мухин Владимир, Дацаев Иоакъап, Сандов Iумар, Чахкиев Жабраьил, кхыбараш. Шоферий итт бригадех йиъ коллективин подрядагIа болх беш я. Цар контейнераш лелаеча автомобилашцен, самосвалашцен, бортовой грузовикашцен Грозненрча стацешкара мовхьаш дIа-хьа кхухь.

Автокомбината кулгалхоша, партийнин профсоюзнин организацеша цIенхаштта уйла а яь, вIаштIехьбоакхх грузовикашта технически гIулакх деш болча наьха болх а. Царех вIашагIйолл 45 саг чуводаш йола низ бола цхьа бригада. Цунна юкъебахаб гаражка а техника тоаеча а участкаш начальникаш, бригадираш. Бригадана доалдеш ва гаража начальник Ахметханов Гилани. Цунна а участкай начальникий а алапеш тийша да, берригача бригадана юкъеболхача болхлой дар санна, хIара дийнахьа мовхьаш кхахьа лине тIа араювлача автомобилех. Кхыча бесса аьлча, дукхагIа араьлначу дийнахьа дукхагIа хьожаду на, кIезигагIа яьлча цунга хьежка лохлу алапи. Къахьегарген хьадеча хIаманген хьежка хул бригадерча хIара болхлочо бутт чакхбаьлча хьаэца ахча.

Бригада болх озабезамаши харцонаши ца лелаяйташ боагIача тайпара нийса дIабахитара ремонтникаша шоай совет хержай, шоашта дикагIа хеташ болча болхлоех. Цунна чувода кхо саг: мотораш тоадеш вола слесарь Албогачиев Хьажмурд, цIаста пхьара а слесара а балхаш деш вола Бутенко Сергей, пхелагIча разряда слесарь вола Иразов Муслим. Уж ба къахьегама коэффициенташ юкъе а кхувлаш, гаражера балха араювлача автомобилашка хьежка, техника тоаеш болча болхлошта хIаранена дийнахьа доагIа алапи къестадераш, нийсдераш. ХIаьта из болх дика дIахьош а я бригада совет.

Докхка бериат дьннад бригадни подрядагIа техника тоаеча наьха болх вIаштIехьбакхарах. ТIа-тIа дукхагIа балха араювлаш я грузовикаш. Нагахьа санна дIадахача шера июль бетта уж лелаяра коэффициент 0,576 хиннаяле укх шера цу бетта 0,642 хиннай из. Кхыча тайпара аьлча, 11 процент автомобилаш дукхагIа балха арайийнай.

— Хьалха дIанхача шерашка аккумуляторни, агрегатни, вулканизационни, кхыча цехашка ехачоа когаметта дIаоттае цхьа аккумулятор, оатхал, агрегат хилацар. Ремонтникаш дукха сагота болаш а бацар планагIа йоагIаш йола машинаш лине ара ца йовларах. Цар шоай разрядашка хьежка бутт чакхбаьлча алапеш нйдора гIулакхаш во леле а кIезигагIеи дукхагIеи доацаш цхьаь воаларе. Иштта, хьакъоастадаьд эггара лоархIамегIа дола кертера хьокхамаш. Уж хьалха санна дукха дац. Къаьстта теркам тIабахитаб промышленни, торгови, гIишлош еча, наькъаш тоадеча, кхыча предприятей, организацей, тоннех дозал а лоархIаш, мовхьаш кхаьара планаш шоай автобоахама хилаиза баргбоаца пайда бара гIулакхи тешшаме кхоачашдара. ХIанз керттерча хьокхамашта юкъера дIадаькхад ларча тонно-километрашка хьежка болх лоархIилга.

Кердача хьисапе болх вIаштIехьбоакхаш хьалха хиннача шоферий йийтта бригадех итт, бригада яьй. Царна доалдеш ба йоккха балха опыт караерзаяь бола, коллективо сийдеш бола шофераш: Мухин Владимир, Дацаев Иоакъап, Сандов Iумар, Чахкиев Жабраьил, кхыбараш. Шоферий итт бригадех йиъ коллективин подрядагIа болх беш я. Цар контейнераш лелаеча автомобилашцен, самосвалашцен, бортовой грузовикашцен Грозненрча стацешкара мовхьаш дIа-хьа кхухь.

Автокомбината кулгалхоша, партийнин профсоюзнин организацеша цIенхаштта уйла а яь, вIаштIехьбоакхх грузовикаш технически гIулакх деш болча наьха болх а. Царех вIашагIйолл 45 саг чуводаш йола низ бола цхьа бригада. Цунна юкъебахаб гаражка а техника тоаеча а участкаш начальникаш, бригадираш. Бригадана доалдеш ва гаража начальник Ахметханов Гилани. Цунна а участкай начальникий а

«банк» яхачунца хувцаргда. Тха управленех бахача наьха сбереженейи кредитованеи Банк хургья, хIаьта хьалха хиннача сберкассех — цун отделенеш. Из деш шоай хIанзара функцеш царга йиса ца Iеш, цар дикка шерръергья шоаш деча гIулакхий сфера. Вешта аьлча, вывеска хувцар духьа деш дац из, наха кердагIча, дикагIча тайпара гIулакхаш дар духьа деш да.

— Чекови книжкаш, аз кхетадечох, ду хьакъехьа боаккха хаьдда цхьа гIа ба. Цудухьа юха а дувцаргда вай воаш доаладаьча масалах.

— ТIаккха гой, Iа дIаэц хьай пхи эзар сом. Кассира ха еза ахча лархIа, кIезига а йоацаш. Цул тIехьагIа лоархI Iа Iайха хьанйца ахча, кассана юхера дIа а ца воалаш. Ахча дукха лоархIаш Iема воацандаь, Iайха лаьрхIачох тувла а вале, юха а лархIа отт хьо. ТIаккха, ховш ма дарра, ахчана аргIагIа латта нах хьаIов. Наха саготду, ха вехьа йоаю... Укхаза ала доагIа: сберкассашка аргIа хIана отт хой хьона? Духьхьал цудухьа отт: геттара дукха ха дIайода ахча юха лоархIаш. Цох а далац гIулакх. Из деррига ду тIка чу а. Нагахьа санна дIалаьрхIача ахча бизза ший го боакхаш — банкера дIайийачул тIехьагIа юха банке кхаччалца чухьнахьа дале а ворхIазза лоархI, дIа уйла ел, мел дукха ха йоаю укхаза. КIезига йоацаш хан средстваши дIайолх кхыйола операцеш еча а: ахчан сортировка, ахчан купюраш хувцар, уж дIаяхьар, лораяр, кхыдараш а, — из деррига а дIатIатохал Iа тха дуккхача миллиардаш йолча товарооборота... Хьаьта чек язъеш еррига а цхьа-ши минут мара йоае езац. Ха кхое Iомадала деза вай иштта зIамига хетача хIамашка а.

— Тешаяр Iа со. Ха ше а ахча ма дий. Вай хIанз а чекаш ма лелайой безача маьха хIаваш эцача...

— Бакъда, лелаю. ХIана аьлча, пхе эзар сомал тIех мах бола товараш духхьал цкъара йолча чекашца мара эца йиш яц. Иштта йола порядок хиланза яргIоацаш а нийса а я, бакъда, шийга диллача цкъара йола чек вIалла тарлуш яц, цудухьа наха кIезига а йовз. Цунца эца йиш я бIаь сомагара 10 эзар сомага кхаччалца мах бола хIама. Бакъда, практико хьахьокх наха чекаца пхи эзар сомал тIех мах бола изделеш мара ца эцаш хилар, вешта аьлча ахча дIаденна эца йиш йоацаш хилча.

ХIана? Цкъара йола чек лу духхьал хьадда цхьа хIама эцаш, кхыйола цхьаккха хIама эца йиш яц цох. Из дош дукхха проблемаш хьовзамаши долаш овтт эцархочоа доагIачул совдаьннар тишъеннарашта реставраци а еш, юхаметтаоттаяра. Складера цIена цхьа хIама хьалац цунна когаметта ехари тишъеннари дIа ца елча. Царна ремонти реставрации еш хулийт ремонтникаша оборотни оатхалаши агрегаташи. Кхыча тайпара аьлча, шоай низ дIакхоачар ду цар автомашинаш дукхагIа араювлийтарал совгIа, уж тоаечеи технически гIулакхаш дечей дIадода рузкъа лохдара, шоай предприятена бокхагIа пайда бара.

РСФСР автомобильни транспорта министерстве 1986 шера 26 ноябре арадьнна приказ кхоачашдара чакхъяха езаш хинна мероприятеш чакхйоахаш латт автокомбинате. Автомобилаш лелаяра коэффициент а къахьегама овсарле а дикка лакхъярах, штате а болаш, ца хилча а болх телха хIама хургдоацаш хиннача 16 инженерно-технически болхлоча сокращени ярах вIаштIехьдоал август бетта денз берригача болхлой алапи 12,4 проценти, хIаьта инженерно-технически болхлой дар 18,4 проценти лакхагIа хилийта.

— 1988 шера 1 январе дена оахоша тхоашта финансированы а еш, хIаьта дIадахийтар юхаметта а оттадеш къахьегаш хургья тха предприяте коллектив, — йоах Татриева. — Из гIулакх толаме дIадоладалийтара йола мероприятеш чакхъяха езаш да тхо. Бакъдар аьлча, хIанзчул тIехьагIа де дезараш а дуниа балхаш да.

Тахан шоаш перестройка еча эггара хьиннаре къахьегаш болча болхлой цIераш йоах директора, партбюро секретара Арсамерзуев Хизара, директора заместителя Мусаев Iийсас. Шоферий бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье къахьегама овсарле эггара лакхагIа йолаш болх бу КПСС члена Мухин Владимир Александровича кулгалдеча коллективни подрядагIа къахьегаш йолча контейнераша Алды яхача станце дIа а хьа а мовхьаш кхухьача бригадо. Караруа шера ворхI бетта 91,7 эзар тонн мовхьаш дIадихьад цун шофераша планал совгIа итт эзар тонн мовхьаш дIа-хьа дихьад. ХIаьта грузовикаш балха араювлара коэффициент эггара лакхагIа — 0,603 хиннай цар. Цу фанто а къахьега хьахьокх шоай доалахьа тишъеннарашта реставраци а еш, юхаметтаоттаяра. Складера цIена цхьа хIама хьалац цунна когаметта ехари тишъеннари дIа ца елча. Царна ремонти реставрации еш хулийт ремонтникаша оборотни оатхалаши агрегаташи. Кхыча тайпара аьлча, шоай низ дIакхоачар ду цар автомашинаш дукхагIа араювлийтарал совгIа, уж тоаечеи технически гIулакхаш дечей дIадода рузкъа лохдара, шоай предприятена бокхагIа пайда бара.

РСФСР автомобильни транспорта министерстве 1986 шера 26 ноябре арадьнна приказ кхоачашдара чакхъяха езаш хинна мероприятеш чакхйоахаш латт автокомбинате. Автомобилаш лелаяра коэффициент а къахьегама овсарле а дикка лакхъярах, штате а болаш, ца хилча а болх телха хIама хургдоацаш хиннача 16 инженерно-технически болхлоча сокращени ярах вIаштIехьдоал август бетта денз берригача болхлой алапи 12,4 проценти, хIаьта инженерно-технически болхлой дар 18,4 проценти лакхагIа хилийта.

— 1988 шера 1 январе дена оахоша тхоашта финансированы а еш, хIаьта дIадахийтар юхаметта а оттадеш къахьегаш хургья тха предприяте коллектив, — йоах Татриева. — Из гIулакх толаме дIадоладалийтара йола мероприятеш чакхъяха езаш да тхо. Бакъдар аьлча, хIанзчул тIехьагIа де дезараш а дуниа балхаш да.

Тахан шоаш перестройка еча эггара хьиннаре къахьегаш болча болхлой цIераш йоах директора, партбюро секретара Арсамерзуев Хизара, директора заместителя Мусаев Iийсас. Шоферий бригадашта юкъе яьржача социалистически яхье къахьегама овсарле эггара лакхагIа йолаш болх бу КПСС члена Мухин Владимир Александровича кулгалдеча коллективни подрядагIа къахьегаш йолча контейнераша Алды яхача станце дIа а хьа а мовхьаш кхухьача бригадо. Караруа шера ворхI бетта 91,7 эзар тонн мовхьаш дIадихьад цун шофераша планал совгIа итт эзар тонн мовхьаш дIа-хьа дихьад. ХIаьта грузовикаш балха араювлара коэффициент эггара лакхагIа — 0,603 хиннай цар. Цу фанто а къахьега хьахьокх шоай доалахьа

Цхьа шофер вац Мухина бригаде ший планахи тIайнчача денкарехи лоарха ца веш. Царна юкъе къаьстта белгалбаьннаб Суркиндаев Мучи. Астахов Михаил, Нальгиев Iалихан, Эдильгиреев Боча, Семыкин Александр, кхыбараш. Мовхьаш дIа-хьа кхахьара планаш тIекхкоачашъе аьттув боал цар шоай хан-ханнахьа технически гIулакх а деш, дог лазаш шоай грузовикаш лелаеш хиларах. Грузовикаш лелаяра коэффициент эггара лакхагIа я цу шоферий.

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дуза юбилей шийттагIа пятилетка шин шера план ханал хьалха кхоачаш а яь езъе лерхIаш ба Мухин Владимира бригадера шофераш. Тахан цар деча балхашка хьежача тешшаме да из декхар кхоачашдергхилар.

Социалистически яхье шоллагIа моттиг яьккхай Дацаев Иоакъапа кулгалдеча самосвальщинай бригадо. Из а я коллективни подрядагIа болх беш. Караруа шера ворхI бетта цун шофераша планал совгIа итт эзар тонн мовхьаш дIа-хьа дихьад. ХIаьта грузовикаш балха араювлара коэффициент эггара лакхагIа — 0,603 хиннай цар. Цу фанто а къахьега хьахьокх шоай доалахьа

Цу тайпара хIама ца нийсдолийташ, шоай ханнахьа грузовикаш дIайоассайт, тIа а йоттийт радиотехнически заводо, текстильторго, СССР 50 шу дизара цIерагIча химически заводо, «Орбита» яхача тика, кхыча предприятеша. Царна баркал яхаш а ба шофераш.

Шоай бехкагIа а цхьаца кхоачамбоацараш нийсдолийт автокомбината кулгалхоша. Из да кадраш балхара дIаювлийташ моттиг нийсйолийташ хилар. Кхыча бесса аьлча, ах шера 17,6 процент кадраш хувцаенний цига. ХIанз а цхьаболча болхлоша прогулаш ю. Цар доадаьд 136 балха ди. ДIахо йодача хана цу тайпара хIама ца нийсдалийтара шоай къахьегамхошца беш бола болх эргабанкха беза кулгалхоша, партийнин профсоюзнин организацеша.

Иштта цхьацца кхоачамбоацараш дале а беркате ниъ ба автокомбината коллективо дIахьош бар. Тешшаме да укх шера а шийттагIа пятилетка юхедусача кхаь шера а цо доккхий толамаш доахаргхилар. Из иштта хургхилар хьахьокх таханарча цун гIулакхаша.

С. АУШЕВ.

Говзанчий конкурс

Укх деношка ший тайпара цIей хилар Аргунски «Пищемаш» заводе. Сийлахьбоккхача Октябра 70 шу дузача юбилейна, завод болх бе йолаенна 25 шу дузача денна хетаяь «ДикагIвола токарь» яха сийлен цIи якхара йола районнин заводсконн конкурс-хьажар хилар цига. ЛаьрхIа цу гIулакха хержаяр комисси-жюри.

Конкурсе дакъа лоацаш хиннача токараша оттайир ши тур: хьалхаръяр цига дакъа лоацарий теоретически знанеш йовзара,шолларгьяр—токарни станокаш тIа цар практически болх миша та бу хара. Конкурсе дакъа лоацаш бар механо-сборочни цехен инструментальни участкан токараш. Конкурсе цхьоалагIа, шоллагIа, кхоалагIа моттигаш яьхарашта дала нийчдаь дар «ДикагIвола токарь» яха йоазув тIадола призови ленташ.

ХьалхагIа чакхъяьккхар заводской конкурс, тIакхна районни конкурс. Заводской конкурса итогех хьалхара моттиг а хьожаеш, «ДикагIвола токарь» яха сийлен цIни пхи тума премни елар механо-сборочни цеха токара У. Амалиевна, шоллагIа моттиг а хьожаеш, «ДикагIвола токарь» яха сийлен цIни диъ тума премни елар механо-сборочни цеха токара Х. Хатуева, кхоалагIа моттиг а хьожаеш, «ДикагIвола токарь» яха сийлен цIни кхо тума премни елар инструментальни участка токара И. Сайдаевна

Цул тIехьагIа дIайолаелар районни хьажар-конкурс. Цига дакъа лоацаш бар районерча дуккхача препрнятешкара, совхозашкара токараш. ВЛКСМ Шалински райкома хьалхара секретарь Л. А. Сайдаев керте латтача районни конкурсни комиссе конкурсе котбаьннарашта призови моттиташ хьожайир: механосборочни цеха токара, комсомольца Хатуев Хьасана хьожайир хьалхара моттиг. «1987 шера Шалински районна дикагIвола къона токарь» яха цIе вымпел, «Кварц» яха истола тIа лоаттаду сахьат. ШоллагIа моттигни комсомола райкома сийлен грамотен хьожаеш, «1987 шера Шалински районна дикагIвола къона токарь» яха цIе вымпели «Харьков» яха электробритвен делар «Аргуновдпром» производственни объединенерча къонача токара, комсомольца Магомадов Iумара.

Р. ЯКУБОВ,
тха штате воацца корр.

Алазань яхача додача хиво лоалахара ши район — ГуржегIара Цителцкарой-скин Азербайджанера Закатальскин — дIа-хьа къоастайой а гуржийн азербайджанскин колхозхошта дотагIалла хий а хинна дIаэттад из. ЧIоагIача дотагIало, къахьегаме делаеча яхьо вIаши ювз Закатальскера, «Социализм» яха колхози Цителцкаройски районера, Земокеди яхача юртара колхози.

СУРТА ТIА: Земокеди яхача юртара ялатий кха. Аьрдехьара аьттехьа — колхоза механизатор Гонашвили Яго, Азербайджанскин ССР-ра Закатальски районера «Социализм» яхача колхозера хьаьший председатель Габилаев Мамед, цу боахама бригадир Аббасов Рамазан, грузински колхоза председатель Кобандзе Арсен.

И. ДАВИТАШВИЛЕ,
М. ДАТИКАШВИЛЕ,
О. ЛИТВИНА сурт.

ТАСС фотохроника.

Оаха яздьчун лерагIа

Мастер балха юхаоттаваьв

«ХIана дIаваькхкар мастер?» яха корта а болаш, критически материал уих шера 14 мае кепатехар тха газето. Статья тIа дувцар «Грозгорграза» управлене балха тIа цIенхаштта дола кхоачамбоацараш хиларах: сметни документаци доацаш бахача наха газ чуехк, кхерамзле лораяра де дезар дац, бакъдар дувцаш хинна мастер балха тIара дIаваькхкав, перестройка наькъа тIа баьнна бац. Уж кхоачамбоацараш дIадахара цоаш дечох дувц Нохч - ГIалгIай АССР «Чечингаз» производственни объединене директора Ю. Героева. Цо язду: «ХIана дIаваькхкар мастер?» яхача статья тIа дувцар кхоачашдара лаьрххIа вIашагIъелла комисси болх беш хиннай. Техкача гучадьннад статья тIа дийцар бакъдолга. Цхьадола деташ хьалхха а къоастадаьдар. Масала, «Грозгорграз» ЭПУ начальник, керттера инженер, лаьттан кIалхарча сетешка хьожаш хинна мастер балхара дIа а баьхаб, уголовни бехкгокхаме а эзаб. Иштта административни бехкгокхаме эзаб бехке хинна кхыбараш а.

«Чечингаз» объединене указани еннай нах бахача цIеношка газофикаци яьйий хьожаш инвентаризаци е, аьнна. Бокъо йоацаш чуйилла газ дIаховдаю, правилашка хьежка уж хьанийсъяцца. Газ йоагаяра правилаш телхаеш бараш следственни органашка дIачубеннаб.

Къахьегамах дола законодательство телха а деш, бокъо йоацаш балхара дIаваькхха хинназ мастер Ш. У. Плиев. Цудухьа объединене «Грозгорграз» ЭПУ администрацена предложени еннай приказ хийца а хийце, Ш. У. Плиев балха юхаметтаоттаве, аьнна. Ший бехках доацаш болх ца барах цунна кхаь бетта доагIа алапи а луш.

Цунна цхьана «Грозгоргаз» ЭПУ указани еннай городерча газови боахама эксплуатаци еча дола кхоачамбоацараш дIадаха, аьнна.»

Бехктокхаме эзай

Редакце дайтача письмо тIа Назранерча водителаша яздаро: «Назрань» яхача автостанцена юххе хинна майда дIа а лаьца, колхозни рынок хьайир. ХIанз укхаза Iурра денз сарралца бахача наьха транспорт хул. Цул совгIа, уллув йолча столове бIеха я, даар чам болаш дац.» Из дувцаш яр «Новкъарле юх» яха корта а болаш. 1987 шера 23 июле оаха кепатеха статья.

Критически статья тIа дувцар бакъда, яхаш язду «Общепит» объединене ишженера-технолога С. Нальгиева. ЦIена а лостам болаш ца хиларах, кхача нийчбара технологи телхаярах столове заведующена Л. Катиевана выговор ьй.

Столове беча балха хадданза тIахьожаш лоаттабергба «Общепита» объединене.

Л. Катиевайгара хьадийхад яхача чам болаш нийчбар, дIахо йодача хана а из гIулакх цо тоа ца дой, из цIенхаштта бехктокхаме озаргхилар дIахайтад цунна.

ЧЕКОВИ КНИЖКА—ШОАНА ДОЛЧА ГIУЛАКХА

ХьатIадоагIача шера январе денз мехка эггара хьалха РСФСР-е кара леладеча ахчан метта чекови книжкаш леладе йиш хургья

ЦАРЕХ дийшад вай, уж дIаргадайнад вайна кинофильмашка, дуккагIча даькъе доазол дехьарчар тIа. ХIаьта из фуд, миштта леладе деза, уж сенна эш бокъонца кхетадаьдар вай. Цудухьа «Труда» корреспондента Ю. Кранопольске СССР Гострудсберкассай Российски республикански керттерча управлене начальникаца П. Жихаревца къамаьл деш укх тайпара дир ший хьалхара хаттар:

— Карарча ахчан метта миштта лелалургда книжка, Павел Иванович?

— Цига чоалхане хIама дац. Масала, тика чу е бытовой гIулакхаш деча предприяте доаккхаш дола ахча тIадола чек язъяйт Iа, цох доагIа товар хьавц е гIулакх дайт. Из чек банке дIакхьачача, хьа счета тIара из ахча автоматически дIадоаккх.

— Фу башхало йолаш да доагIар ахчанца е чекаца дIадалар?

— Дукха башха да. Укх тайпара сурт оттадергда вай: масала, пхи эзар сом денна дача эца безам ба хьа, из ахча хьай счета тIара банке Iодоаккх Iа...

—Бехк ма бакхалахь, хеттаргахьа, сберкассе...

— А, банке. Аз гIалатавьнна аьннадац из. ГIулакх миштад аьлча, 1988 шера январа денз «сберкасса» яха дош доккхагIа маIан а универсальни а долча дешаца — сага вклада проценташ тел оаха. Миштад из?

— Ахчан вклад йиллача санна да. Тхона бе-башха дац клиенто моллагIча тайпара ший ахча дIадахийтар: ший счета тIара цо дIанйцача а чекагIа тика чу дехкача а. ЛоархIаме да цу ханналца банке долаш паччахьалкхен ахчан юкъарча оборотех хургхилар. Паччахьалкхенна пайдане да ахча хадданза оборотех хилар. ХIанз нахага дикка дукха ахча Iайнад, из практически лелаш дац. ХIана аьлча, цхьадолча даькъе хIанз йолча сберкассай система «тешаме, пайдане, ма еззара» яхача традиционни формана ма йоагIара яц. Пайданеи тешамеи хиларга диллача, укхаза тха репутаци ала хIама доацаш я. Бакъда, клиенташта дукхагIа пергIато хургйолаш, маькара, оперативность, предприимчивость йолаш хулалац тхо. Дагалацал Iа сберкассашка мел дукха нах хул, мел дукха доазонаш увттаду, геттара кIезига ду гIулакхаш... Сберегательни банк йилларо чекови книжкаш юкъедоаладаь Iерглац, из-м хьалхара гIа мара бац. Бахача наха шерра тайп-тайпара кредитовани е, традиционни доаца а хIанз ца довзаш дола а гIулакхаш де долалургда тхо.

Иштта, 1988 шера январе денз Россйски Федераце еррига промтоварни тикаш, быта служба еррига предприятеш, сберегательни банка еррига отделенеш хIама нийца е гIулакх даь доагIача ахчанца нийсса чекаш хьанйе йолалургьа. Чекови книжка — шоана долча гIулакха.

(1987 шера 14 августе арадьннача «Труд» яхача газета тIара).

Вай лоалахой болча

КЪАХЬЕГАМА СИИЛЕ

Пхийтта шу даьнна мара вацар Алакаев Ахьмад эггара хьалха из жаIу волаш къахьега волавеннача хана. Цу хана денз 45 шу даьннад.

Йоккха я из хьожаш йола атара — 1550 устагIа. Царех дукхагIдараш жийнаш да. ХIаьта хьокхамашка хьежача Левашинскн районе дикагIъяр я из. ХIара бIаь жийна тIехьа 113 Iаьхар хьалкхебаьб, кхоккха кийла тха даькхад.

Дукхача шерашка А. Алакаева хьийга къа ца зувш дисадац. Цунна еннай III степена Къахьегама Сийлен орден, кхоъ медаль, ДАССР Лакхехьарча Совета Президиума Сийлен грамота, КПСС Левашински райкома, райисполкома грамоташ. Дукха ха йоацаш Дагестана заслуженни хьайбаш леладер яха цIи а еннай Ахьмада.

— Аз болх дIабалабеча хана хала ха яр, тIом латтар, — яхаш дувц жаIуно. Цу хана а доккхий декхараш тIаэцар оаха. Мелла хала дале а, уж кхоачашдора. ХIанз дукхха аттагIа да, цхьабакъда, нийслу талмастта болх бераш. Из хилийта йиш яц.

«Дагестанская правда».

АФГАНСКИ БЕРАШТА ЛАЬРХIА СОВГIАТАШ

Центральни газеташка дукха дувц укх тIехьарча хана да-нана доацаш дисача афгански берашта новкъостал дарах. Къулбаседа-ХIирий республике из кхайкарал эггара хьалха хьаллацар Моздокски районе йолча № 2 йолча школа дешархоша. Шоай нийсархошта дахьийта цар кийчдир тетрадаш, къоаламаш, басараш, альбомаш, ловзораш, барзкъаш. Укх шера тиша аьшки каьхати гулдаь шоаш даькхха ахча а новкъостала фонде дIахьожадир цар.

СовгIаташ кийчдир кхыча моттигашка а. Афгански берашта посылкаш тайсар «Малх» яхача пионерски лагере салоIаш хиннача бераша, Бесланерча № 1 йолча школа дешархоша, кхычар.

Новкъостала фонд хIара дийнахьа алсам-йоалаш йоагIа.

«Социалистическая Осетия».

ЗИЗАШИ ХАЛХАРАШИ

Укх деношка Нальчике культура Дворце хьадийллар ССР-ча Инде фестивала концерташ. Городерча а республикерча а къахьегама коллективий викалаша тIанкаьнна хьалйизаяр зал. Укхаза го йиш яр промышленни предприятей болхлой, гIишлонхой, юртбоахама къахьегамхой, культура, искусства болхлой, студенташ, дешархой.

Лампаша сийрдаькхача, СССР-еи Инден паччахьалкхен байракхаша хозъяьча сцена тIа бовл вежарашка болча мехкара баьхка хьаьший — иллиалархой, халхархой, музыканташ. Дег тIара доагIа моаршал хоатт царга Черсий-Балкхарой АССР культура министра Х. Т. Келематова. Хьаьший цIерагIа къамаьл дир цIи хезача индийски композитора, иллиалархочо, хьехархочо Моххамед Дильшад Хана.

Цул тIехьагIа дIадоладеар концерт. Хьалхарча отделене шоай хозача, цIенача оазаца наьха дегаш гIоздьахар Парвин Султанаси Мохамед Дильшад Ханеи. ХIара номер дIаьхдаь тIоараш тохарцен зизаш даларцен тIаэц зале гулбеннараша.

Къаьстта чIоагIа тохаелар зал А. Алябьева «Соловей» яха романса дешаш хьахезача. Из Индера артисташа эрсий меттала дIаьалар.

Концерта шоллагIа отделени гIоръаьлнна йолча халхархочун Субраманьям Падмай говзал гойташ яр. Ше советско-индийски Общества вице-президент хиларга хьежка, дукха къахьийгад цо вай шин халкъа юкъера доттагIал чIоагIдеш.

«Кабардино-Балкарская правда».

ДегIаахара наькъагIа

Грозненски район

Барт тайнача дезале

Сийлахь-боккхача Октябра 70 шу дизара юбилейна доккхийча толамашца накъабахара шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегаш ба тха юртбоахама болхлой. Толамаш а доах.

Лаьтта леладара интенсивни технологи юкъейоалярца вIаштIехьдаьлар хIара гектара тIара юкъера лаьрхIача 28 центнер ка бола ялат чуэца, хIаьта фуалъяьха хьажкIаш 36 центнерага дIанхоачаргья.

Прогрессивни технологи шерра юкъе а йоалаеш, Iилман карагIдаьннарех бизза пайда а эцаш 4500 гектар хулача лаьтта хьажкIаш кхелга индустриальни хьисапе вIаштIехьдаьккхад.

Хьалхашка латта денхараш кхоачаш а деш, района къахьегамхоша дIадахача ах шера даьха толамаш тIанйца хиннача денхарел дикка лаккхагIа да. Заданел дукгIа маьхала даьккхад 290 тонн дулх, 52 тонн шура, 85 центнер тха. ЦхьайтталагIча пятилетка моллагIча цхьан шера хулаш хинна зе йттаза лохденнад шийтталагIча пятилетка шерашка. ХIаьта ахчанца лаьрхIача 10 мил-лион сом лохденнад.

Районе мел йола структурни подразделенеш коллективни подрядагIа къахьегаш я. КПСС райкомо, юхьанцарча партийни организацеша шоай беррига теркам тIаберзабаьб из гIулакх дIахо а шердара, юртбоахама дезала подряд юкъейоалаяра.

Керда методаш юкъейоалаеча къаьстта дика эргалонаш хиннай, «Советская Россия» яхача колхозе, «Октября 60 шу», номер 1 йолча шурий совхозашка. Дукха ха йоацаш хадданва тIехьаюсаш хинна «Советская Россия» яха колхоз, вож совхозаш боккха пайда тIабахьаш дола боахамаш а хинна дIаэттад. Дикка дукхагIа я цар йоаккха юртбоахама продукци.

Сийлахь-боккхача Октября 70 шу дизара шоай къахьегама совгIаташ кийчдеш я района промышленни предприятей, организацей коллективаш а. Арахеца продукци дукхагIа хулийталга къахьегама овсарле лакхьара чотагIа вIаштIехьдоаккх цар. НонагIа йолча предприятей коллективаша дош деннад 7-гIа ноябрь тIанхоачаш шийтталагIча пятилетка хьалхарча шин шера заданеш кхоачашъе. ХIаьта царех цхьаяраш цу денхарех хIанзле а лоархIаьыйл. Царех я Горячеводски УБР, Грозненски газ чакхйоаха завод.

Дукхха а дика гIулакхаш карагIдувл района гIишлошъераша. ДIадахача ах шера цар эксплуатаце дIаденнад 2807 квадратни метр хула нах чубаха цIеной, Йоккхача АтагIа 624 моттиг йола школа, Виноградное яхача юрта 300 моттиг йола ахканара кинотеатр, кхыйола гIишлош.

Районе транспортни предприятей, гIишлон организацей укх шера хьалхарча ах шера балха итогаша тешал ду, шоай производственни заданех уж дика лоархIаяь хилара. Цхьабакъда, царца лархIа ягIац «Пролетарская» яхача ПМК коллектив, цо ах шера генподрядагIа балхаш дара план 83 процент мара кхоачашъяьяц.

Белгалдаккха деза, КПСС XXVII съезд хинначул тIехьагIа тха района халкъа боахаме кIезига болх бан ца хилар. Бакъда, тIехьа тIайоагIача хана кхоачашде дезача гIулакхашка диллача сел дукха а дац тхона карагIдаьннар. Тхона дика гуш да тхоай кхоачамбоацараш. Масала, района боахамех кхоалагIча даькъо дIадаха шу чакхдаьккхар 4,5 миллион сом зе деш. Къаьстта доккхий зенаш дир «Грозненский», «Заря» яхача совхозаша, «Ермоловская», «Староюртовская» яхача коа тIара оалхазараш леладеча фабрикаша.

Хьалхашка латта денхараш толамца кхачашдарга дута никъ болаш санна хет тхона КПСС ЦК январски (1987 ш.) Пленума решеношца кхоачаш а еш, кадрови политика нийса лелаелга. Партийни организацеша хIанз керттера теркам тIабохийр коммунистий бехитохкам ланхбара. Цунца цхьана дIаъхьош да КПСС членаша шоай новкъоаштта хьалхашка отчеташ телилга. вIаштIехьдаьккхад партийни, советски, боахамий кулгалхой дешар.

КПСС райноне болх беш я юххьанцарча партийни органнизацей секретарий, хIаьта ишта кулгалдара хьалхалатта кадраш кийчъяра йола семинар. Ала деза, из деррига а кхы дIахо оаха бергболча балха юхьиг мара ца хилар. Партийни комитетий лоархIам лакхбе беза, эггара хьалха цар шоашкара гойта деза дика мел долчун тIехьара масал. Балха ха духхьал балха мара лаьрхIа хила йиш яц! Цудухьа юкъера дIадаьккхад оаха пленуми, сессеш, тайп-тайпара собранеш балха хана чакхйоахилга. Геттара а кIезиг дьд юххьанцарча партийни организацешна дIанкхуьйнташ дола каьхаташ.

Цу дерригне райкома болхлой таро хилийтар дукхагIа йола ха производственни коллективашка, наха юкъе яккха, моттигашкара хьал ма дарра довза, эшардезар фуд ха, кхоачамбоацараш сихагIа дIадаха.

Сай къамаьл чакхдоалаш цIаьккха а ала безам бар са: тахан дагалаттар районе коммунисташта, къахьегамхошта предприятей, организацей, боахамий болх дIахо а тоабара долга. Оаха дика кхетаду республика столица цIн делаеча тха района къахьегамхоша цу цIера сийле лакха лоаттаеш къахьега дезилга. Тхо да эггара хьалхарча даькъе юртбоахама продукташа, кхыча хIамашца Грозне баха къахьегамхой Iалашбе декхарийла дараш. ХIаьта укх гарггарча ханара денхар да шийтталагIча пятилетка планаш, социалистически денхараш толамца кхоачашдар, Сийлахьча-боккхача Октября 70 шу дизара доккхийча совгIаташца накъадахар.

Х. ВИТУШЕВ,
КПСС Грозненски райкома хьалхара секретарь.

Сийлахь - боккхача Октября юбилея сийна доккхий денхараш тIа а нийца дика къахьег уьк шера «Советская Россия» яхача колхоза хьайбаш леладераша. Социалистически яхь йоаржаьча дояркашта юкъе хьалха латташ я Ташухаджиева Зура. Хьалхарча ах шера хIара кхозбача Iаттагара планагIа 1330 килограмм шура яккха езача, цо яьккхар 1574 килограмм. Цунгара хьокхам эцаш къахьег дIадахача шера эггара хьалха ферме балха ена-ча Багаева Лизаша.

СУРТА ТIА: (аьттехьара аьрдехьа) доаркаш З. Ташухаджиева, Л. Багаева.
Л. АБДУРЗАКОВА сурт.

ХIанзчул 35 шу хьалха Казахстана лаьтташка механизатор волаш дIаболабирш къахьегама никъ Дулаев Висултана. ХIаьта 1960 шера денз Грозненски района Ленина цIерагIча колхозе ва из болх беш.

ХIанз чIоагIа бехктохкаме ха я юртбоахама къахьегамхоша, хIана аьлча, ялат чуийца даьнна кхаш зяба аха деза. Цудухьа хIара саьхьатах пайда эца гIерташ болх бу механизаторашца. Царна юкъе къаьстта белгала ва Дулаев Бисултан. ХIара дийнахьа цаI-ах, шиъ балха норма кхоачашъю цо лаьтта оахача.

Дулаев Бисултана хьанала къахьегам Даьхено белгала ца боаккхаш бисабац. Цунна еннай Къахьегама Снйлен III степена орден, ленински юбилейни медаль, дукха снйлен грамоташ, кхыдола маьхера совгIаташ.

СУРТА ТIА: Б. Дулаев.
Л. АБДУРЗАКОВА сурт.

АДАМ — ОАЛХАЗАРА ВОША

Къаьна комбайнер Дараев Мусса пенсе ваха дикка ха яле а, ялат чуэцача хана цIагIа воагIалацар. Могаргдац хьона, хIанз мукъагIа салаIа къонгаша яхашше, комбайна штурвал бе йоллар цо ялат чуэца ха хьатIакхоаччаше. Цхьабакъда, цу шера лазаро кIалвитар вокхха саг. ХIаьта цун сатем боабеш хиннар лазар дацар — шиъ комбайн хьанна лургъяр-те яха уйла яр.

Эггара тIехьа вокххагIа волча воIага аьлар Мусас:

— ДIазца са комбайн, вай цIен сий ма доаделахь, во къа а хьийге.

...Массехк шера дас хьаеннача комбайна тIа къахьийгар Оалхазара. Соахка районе эггара дукхагIа ка бола ялат хьакхарах хьалхара моттиг а йыкхар.

Укх шера из бригадиралла хьожаваьв. Шиъ аргIан — зIамагIа волча вешийга Адамага дIаелар Оалхазара комбайн.

Иштта лаьттанца шоай вахар дийза къахьегаш ба «Атагинский» совхозе ДараевгIар Оалхазари Адами. Шоай дас Мусас, дIаболабаь никъ ба цар дIахьош бар.

Каст-каста хоатт къаьнача Мусас Адамага: «Тахан мел ялат аьрдад Iа? «36,9 тонн» — аьле жоп лу Адама. Борд-бордагIа велалу вокхха саг. Раьза ва из зIамагIа волча воIа. Хов даьна ший гIулакх тешамеча бе кхаьчалга.

Укх шера хьувкъам чуэцача хана Адамаца яхье баьннараш йIаьхий балха опыт йола комбайнераш бар. Уж бар Гайтамиров Оалхазар, Затаев Ширвани, Хакимов Лема, Юсупов Рамзан. Атта-м дацар царца къовсавала. Укхаза хьагучйоал Адама говзал, цун хьинар. Цу экзаменах тIехдика чакхваьлар къона комбайнер.

Дошо бесарча ялата кхай тIа гIолла йодаш я комбайн. 15—20 минут массаза йоал ялтах хьалъюз буннер. Делкъа ха тIакхаьчача, мара ший дегI лаьтта доссадац Адама. Юха а сихха (дукхагIа даькъе Iоха сатем боацаш), хIама а кхаьлле болх бе волалу из.

Дика хьийкъабар укх шера совхозе мукх. Шовзткъа центнерал кIезигагIа боацаш боалар из хIара гектара тIара.

...ЧIоагIа йIайха я гобаькха, цхьайолча хана цунах мичахьа лачкъаргва а хац. Цхьабакъда, боккхагIчарна бIарахьежача хеталу царна вIалла а йIовхал хоа ца луш санна — уж чуийина къахьегаш ба. Аккарна ешй ишта йIайха, ишта хала, малав уьхаза Iийне вагIа вонар, оал цо дагахьа. Масала. Адама ханнара мара вац «КамАЗ-а» водитель Чинтамиров ХIарон. ХIаьта цо хIара рейсагIа 11 тоннал кIезигагIа боацаш мукх совхоза хьатта дIахьу. Фу ала йиш я цунца яхье баьннача Ахмадов Эльбиках. Ойбиев Сайд-Селимах. «Кин-марса-87» биззаа турпалхой ба уж.

Комбайна жатка цIаьххьа кхера тIа нийс а елий, кагIу цхьа оатхал. Комбайн соцае-м кхийнадацар Адама механик Яшуркаев Султан тIаваIа «Техпомощь» яха машина уллув хьаоттача хана. Итт минот яьннаяцар комбайн юха а болх бе йолалуча хана.

Вешта, хьувкъам чуэцача хана хьона гIо эшаш хилча моллагIа вола механизатор хьа гIулакха оарцагIвала кийча ва. Из-м Адама ходенна дукха ха я.

Дараев Адам къаьстта доккхал деш ва ишта толамаш даха Сийлахь-боккхача Октября 70 шу дузача шера ший вIаштIехьдаларах. Октябра цIей снйна ше тIанйцача социалистически денхарех тIехдика лоархIавеш хьавоагIа из.

Магац яхилга, кхоачамбоацараща машар хулга — Адама оамалца, цун вахарца тарлургдолаш дац. Из ишта хилара «бехке бараш» цун дан воккхагIа вола вошеи ба.

...Иистедьнад балха ди, маьркIиэка боад къовлабенаб.

— Воти тахан аз 40 тонн ялат аьрдад, — аьнна майрра дьна бIарахьаьа йиш йолаш ва Адам. ХIаьта дьа велавалар бIаргадайча сапаргIата доал цун — хов воIа из шийна раьза волга...

В. ХУСАНОВ,
«Атагинский» яхача совхоза парткома секретарь.

ТОЛАШАГIЪЯРЕХ ЦАI

«Грознефть» производственни объединенена чуйоагIача подразделенешта юкъе дуккхача хана денз дикагIчарех лоархIаш я Горячеводски бурув тохара балхий управлени.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски революце 70 шу дизарга шийтталагIча пятилетка хьалхарча шин шера задани кхоачашъе, аьнна шоаш тIанйца социалистически декхараш хIанзчул дикка хьалха кхоачашдаь бригадаш я управлене. Царех я В. Коньков, В. Дудин керте латтараш, кхыяраш. Цар тахан къахьег 1988 шера март бетта чотагIа.

ХIаьта еррига управлени хьанйцача хIанз из къахьегаш я октябрь бетта тIехьарча декада чотагIа.

...Червленски майдан тIа № 12 йола скважина йистеяькхачул тIехьагIа Дудин Владимир Константинович керте латта бригада хьожайяр эггара бехктохкаме йолча участке бурув тоха. Северо-Брагунски оалача мотгиге № 20 йола скважина хьалъе йолаелар из. Тамаш елга дацар из цIи хеза бригада укхаза яйтар. Лакха говзал, тIехдика дисциплина, барт-цхьоагIо йола коллектив хиларах тарра йовзаш я В. Дудина бригада управлене а ерригача объединене а. Дуккхача хана денз цунна тIадекх эггара чоалханегIа дола балхаш, хIана аьлча дог-тийша ба коллективо лоархIаме декхар тIехдика кхоачашдергхиларах.

Иштта нийсделар Северо-Брагунская оалача участке бригада бурув тоха хьожаелга а. Эггара халагIа дар фу дар аьлча, укх участкера лаьтта чутекхаш хилар да. Наьха вахара кхерам тIатувсар цу гIулакхо. Цудухьа геттара а фийла хила безар бригадера нах. Болх лерттIа дIабахара новкъарле йора гаьна доацаш Iододача Тийрко. Дренажни балхаш технологе дIадеххача тайпара кхоачашдича а, моттигаш нийслора скважинана Тийрка хий тIанйслуш, къаьстта лоамашка йоачаш хилча, хина боарам айбаларах нийслора из хIама. Из бахьанце скважинана гонахьа 3 метрага кхоачаш лакха гувнаш хьадеш лаьтта дилла дийзар.

Дукха хан низи дIабала бийзар уж балхаш дара. Цул совгIа, шоай керттера декхар — бурув тохалга а ма дарий кхоачашде дезаш. Из гIулакх цхьан минута дицдалийтацар лаьттан ченаш тохкараша. 1987 шера хьалхарча квартале планал совгIа 100 метр бурув техар бригадо. Къаьстта дика болх барца белгалбаьлар бурувдеттараш Межидов Хьамзат, Дадуев Нажмуддин, бурувдеттарий гIонча Осмаев Дардаил, слесарь Левкин Николай.

БоккхагIчарел тIехьа ца бусаш къахьег кагирхоша а. Царех ба бурувдеттарий гIончаш, къона говзанчаш А. Догуев, А. Реунов, Р. Исаков, кхыбараш.

Мастера Зибров Виктора белгал ма даккхара, къоначарна сихха балха говзал караерзае таро хул бригаде. ХIана аьлча, коллективе хьакхаьча балларца балха йIаьхий опыт йола хьехамчий тIачIоагIбу кагирхошта. ХIаьта а мел говза хьехамча тIачIоагIваьвар аьнна хIама хургдац, нагахьа санна кагирхой шоаш говзал дикагIа йовзара тIанхувш ца хуле. Из дика кхетадеш ца дукха ха йоацаш Дудина бригаде баьхка кагирхой В. Тишаев, С. Батышев, В. Тамилин.

...Дуккхача хана денз Горячеводски бурув тохара балхий управлене дикагIа йола буровой бригада санна йовзаш я В. Дудина кулгалду коллектив. Дуккхаза а маьхерча совгIаташ белгалбаьхаб бригада хьаьнала къахьегам. Бакъда, керттерча совгIаташа юкъе а дезагIа лоархI бригадерча нахха цIи хезача бурувдеттархочун Шуликина цIерагIа дар. Из совгIат лу цхьан шера 5 ззар метр кIоарга бурув а тохаш, цу юкъа 25 процент балхага дIайода ха кхояьча коллективана. Цу тайпара совгIат шозза даькхад Дудина бригадо. Из дар цар №№ 12, 9 йолча скважинашта бурув тохача хана.

Белгалдаккха дезаш да, дуккхача хана денз УБР дIа мел доладаьча дикача хIаман тIехьа шийгара масал телаш хьайоагIар Дудина бригада йолга. Иштта, «КПСС XXVII съезда — хьинареча къахьегама тIкъаь ворхI кIираI» яха болам «Грознефть» объединене эггара хьалхарчаца хьаллаьцар из коллектив яр. Цу болламе хьалхара моттиг яккхарах парте XXVII съезда цIи лелаеш бокъо елар цунна.

1968 шера денз социалистически яхье доккхий толамаш дахарах «Коммунистически къахьегама коллектив» яха сий дола цIи лелаеш хьайоагIа Дудин керта латта бригада.

Тахан Дудина бригада къахьегаш я Сийлахь-боккхача Октября юбилей хьатIакхоачаш шийталагIча пятилетка шин шерен ах шереи задани кхоачашъяра социалистически декхар тIа а нийца. Из цо толамца кхоачашдергхиларах цхьаккха шеко яц.

А. ТЕМИРХАНОВ.

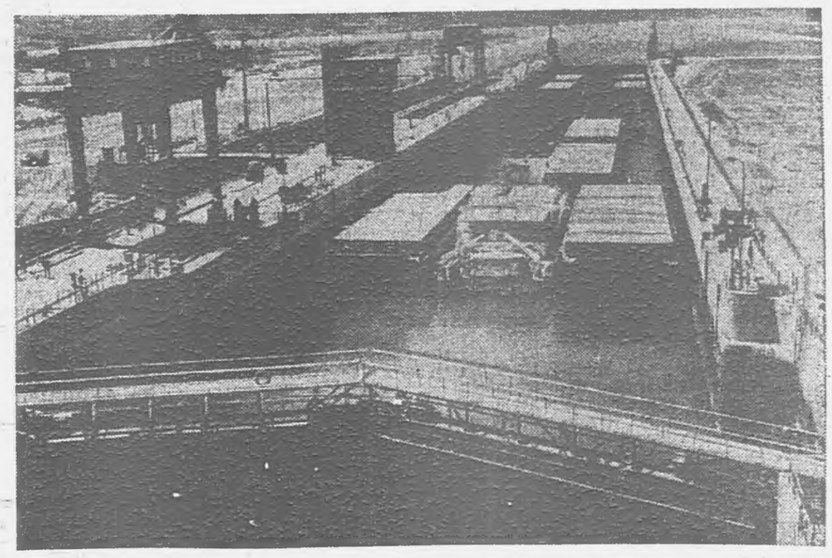

СРР. «Аьшка коанаIараш-2» — из социалистически мехкаша вIаши гIулакхаш леладара символ. Гидроэлектростанцеи совгIа навигационни система чуйоагIа Дунай яхача додача хи тIара из низ бола комплекс хьалъеш ба СССР технически новкъосталца румынски, югославски гIишлонхой.

СУРТА ТIА: «Аьшка коанаIараш-2» яхача гидрокомплекса шлюзех цаI.

Аджипресс—ТАСС.

ДОДЗОЛ ДЕХЬАРА

КАЛЕЙДОСКОП

КЪОНАЧАРНА СОЦИАЛЬНИ ГАРАНТЕШ

Монголе кагирхоша шоай бокъонех пайда а нийбеш общества доал деча хьиннаре дакъа лоац. Кхоачамболлаш да паччахьалкхен Iаьдала органашка депутатски мандатий кхоалагIдола дакъа 30 шерага кхаччалца болча нахага хилар. Къонабараш дукхача министерствайн ведомствайн коллегашта юкъеболх, цар дукха хIама ца эшаш мехкарча профсоюзни организацей кхоалагIдолча дакъа кулгалду. Къонача болхлой дIънех кхо дакъа тайп-тайпара общественни организацешка гIолла производства доал деча дакъа лоац.

Монголера кадрови политика а къона нах кулгалдеча посташка хьежабара тIаерзаяь я. Духхьал царех ког гIортолга ю мрхк социально экономически дегIанхувлалга сихдара программа кхоачашъеш.

Кхыча дешашца аьлча, общество кагирхошкара дика дар даргхиларах чIоагIа дог доахаш я, царна шоай говзален хIама хьаде бола безами кхоачашбара экономически, политически, юридически гарантей бIарччача система кIийлен тIа шерра бокъонаши ништа кортмукъален лу. Аргда вай, дешарах йола бокъо цунах мах тела ца безашш цхьаккха нов, къарле йоацаш, дIаотта йиш хиларцен я, къахьегарах йола бокъо кхы а керда балха моттигаш хьаяра Iалашо ярца я.

Белгалдаккха доагIа, Монголе кагирхой бокъонаш шеръяр къонабараш раьза ца хиларах а доацаш, паччахьалкхен политика безамах деш да. Обществера массе а тайпарча наьха хьашташ органически вIаши дувзача политика безамах.

Улан-Батор.
(Монголпресс — АПН).

ШИИНА ХIАМА МИШТА ДОАККХАРГДА СТУДЕНТО?

Хетаргахьа, «къе студент» яха кхетам кагирхой цу категорех хьалхара викал хьахилча денз ба. Польски студентий тIехьарча хана дукха таронаш я паччахьалкхен стипендена кIезига - дукха ахча тIатоха. Цар геттара хоза а хеташ болх бу шоай кооперативашка.

Ткъаь пхиъ шера болх беш йолча «Университетас» яхача варшавски студенчески кооперативе массаза дика ахча луш бола болх корабоагIа. ДукхагIйолча хана шоашта хIама йоаккхаш бола студенташ гIулакх дара сфера предприятешка бIаргаго йиш я. Масала, Варшаве цар безамца автобусаш юл, улицашкара лоа дIадоаккх, нув хьекх, нах дIахьа тIехьа бувлача переходашта басар детт. Мехкараша помещенеш цIенъю, съездаштеи конференцештен официанткай метта гIулакх ду, ца могаш болча, къабеннача наха Iунал ду.

(АПН).

Дуне цхьан кIиpaгIа

ЯДЕРНИ ТОХКАМАШ ДЕЛГА СОЦАДЕ

...Лаьттан кIал пIаькха а ядерни герз эккхийтад Невада яхача американски штате. Цу эккхама низ 20 килотоннагара 150 килотоннага кхоачаш ба...

...Лаьттан кIала Советски Союзе Семипалатинска районе ядерни герз эккхиIтад 20 килотоннагара 150 килотоннага кхоачаш низ болаш...

Царна тара дола хоамаш юкъ-юкъе арадувл кепайоазон тIа. Бакъда, ядерни полигонашка тIема техника дIахо эргайоаккхаш тоаяра тIадерзадаь балхаш кхехкаш да. Iоажал яхьаш долча герзий гувнаш лакхлуш доагIа.

Из ишта дале а вайна дика дагайоагIа дукха гаьна йоаццаш дIаяха ха, цхьа шун ах шун совгIа йолча хана-Советски Союза ядерни полигонашка сатем лаьтта ха. Цхьабакъда хьакъалера тIахьехам дIатIаэца, советски мораторех хьакхета ланзар США-на. Цудухьа юха дIадоладе дийзар вай тохкамаш: ма дарра аьлча, советски оагIон йиш мича яр шиъ оборонительни потенциала кхычарел тIехьайнса.

Лелхамаш юха дIадоладар, цу тайпара, вай динза ца а доалаш даь хIама дар. Цу цхьан ханна ядерни тохкамаш дIалхача ханара хIама санна хилийта гIертилга хIанз вай нийса лоархIаш хIама да. Карара бIаьшера чакхйоаллаш ядерни доаца дуне хьадара йолча советски программа цхьа дакъа да из. Герзаш дIадахара хьакъехьарча Женевски конференце истола тIа яда «Ядерни герз дизза а массане а дехкара хьакъехьарча Договора керттера положенеш». Уж ювцийта оттаяьй Советски Союзо кхыча социалистически мехкашца цхьана. Керда идеяш а увттаю, масала, тохкамаш ца дайтара бокъонца бола дупен халкъашта юкъера тIахьожам оттабелга Iалашдара тIаерзаяьраш а йолаш. Советски Союз кийча я дукхалген низвгеи диллача лаьттана кIалхарча лелхамашта доазув оттаде а.

Цу дерригнешта, бокъалдар аьлча, хьалха а санна духьала я Вашингтон. Цхьаккха хIаманца нийса лархIа йиш йоацача, вай хана къаьстта чIоагIа кхераме хинна дIаэтта йолча, вIашдухьала латтача оагIонашка тIехбаьнна низ бола средстваш хилча машара йола гаранти хила йиш я ала гIертара ларда тIа латтача хIаман тIара яла ца а ловш, ядерни герз дIадара а цунах дIакъаста йиш йоаца дакъа санна лоархIаш, дIахо ядерни герза тохкамаш дара а тIехьа я из.

Къаьгга бIаргагуш дола сурт кегаде гIерташ, общественность раьза йоацилга юхатоха гIерташ, гуччахьа харцахьара информацеш ю, масала духхха ха йоаццаш Новаи Земле бьча советски ядерни тохкамах ала гIийртар санна; цига радиоактивни вещества арайийнай ала а гIерташ. Из цхьаккха кIал кIийле йоацаш дола хIама дизза харцдьд.

Боккъалдар аьлча йолаш я еррига таронаш цу тайпара радиоактивни вещества арайовргIоацаш совпае. Цу гIулакха эшар цхьа хIама да: вIашагIкхийтта Штаташ, тохкамаш дехкара раьза хилар.

ПЕРСИДСКИ ЗАЛИВЕРА «МОЛХА ЛАРМА»

Персидски заливе ше чакхйоахача авантюрах хьакхета аьнна Вашингтона даь кхайкарал Лондонен Парижен ца дезарал совгIа, тIа а эцанзар. Цкъарчоа Великобритане Премьер - министра М. Тэтчерен Франце Президента Ф. Миттеранен аьлар, Персидски заливе тIема кхоачамаш Iоадара политикаца дувзаденна цхьаккха хIама де безам болаш бац. Вашингтона «Къулбаседкъа атлантически барт-цхьоагIо» бахьан доахаш а «Малхбузен хьашташ лораданза» даргдац яхаш а леладаьраша новкъостал динзар.

Лондон а Париж а массехк кIира шоаш аьннаоа тIера йовланзар, хIаьта тIаккха... ТIаккха французски порташкара «Клемансо» яха авианосец керте йола эскадра араньлар, цунна тIехьа миннн тральщикий отряд а яхар. Англе а ший тральщикаш дIадахийтар. Персидски заливе а, цунна юхерча хишка а, хIаьта, ишша цу региона хьатIадоагIаш дола а тIема кемаш 250 единицал тIехдьннад.

Фу хиннад? Иштта йоккха йола ши европейски держава американски тIема авантюрах дIакхета езача оттаяра фу бахьан дар? Хетаргахьа, пкъарчоа уж американский фу вIаштIехьдоал хьожаш бар. ТIехьагIа уж планета «эггара йIайхагIа йолча моттигашка» латтача доккхача ловзара шоаш юстара бисар кхераш бар. Бакъда, событи дIахо дегIа мишта йоагIарга кхетаде хала да, цхьабакъда, пирог екъача дIакхача веза. Нагахьа санна хIама екъаргъяле.

ХIаьта, керттердар, фуд декъар — из, ховш ма хиллара, мехкдьштта. Бухсоцпаш Малхбузен политика хьалхадоахар хIара мехка къаман хьашташ а доацаш, мехкдьштта монополей глобальни дIадехараш да. Цар штаб-квартираш Нью-Йорке, Париже е Лондоне хила йиш я, цхьабакъда пунах американскин е английски ала йиш яц. ХIана аьлча уж Англе, Индонезе, Венесуэла, Нигере берда йистошка, практически лаьтта кIалхара Iаьржа дошув хьа мел озача ба, цунах шортта пайда бир духьа.

Къамашта юкъера корпорацеш дIаьхденнача Иранонракски довна хьинаре юкъе гIорта лаьрхIад, цунца Персидски залива хишка группашца а цхьацца долаш а малхбузен мехкий тIема кемаш гулделар. «ВIашагIкхийтача Штаташ шиъ союзникашца цхьана вIашагIйохкаш латта тIема-форда группировкаш сихха йоккха хулаш латт, цхьаболча тIема эксперташта цига тIом хьара, керда нах боабара кхерам чу а боссийташ», — белгалдоаккх «Чикаго Трибюн» яхача газета.

Из кхерам дика кхетабу шеррача общественносто. «Правительство британски морякий вахарца ловз», — аьлар Англе лейбористски парте викала Джордж Робертсона. ЦIаккха ца хиннача тайпара тIема-форда эскадра гулъеннача Персидски заливах, белгалдоаккх «Эко» яхача французски газета, бокъонца «молха ларма» хиннад, хIаьта укхаза экхкам хилара цхьа бахьан мара эшац.

Юрий РОМАНЦОВ,
Юрий УСТИМЕНКО.
(ТАСС).

Арби Абдулаевич ТУРПАЛОВ

48-гІа шу долаш хинна КПСС член, халкъа депутатий Грозненски городской Совета исполкома председателя заместитель «НГІАССР заслуженни гІишлонхо» Арби Абдулаевич Турпалов кхелхав халача лазарагІа цамогаш хинначул тІехьагІа.

А. А. Турпалов ваьв 1939 шера 15 декабре Урус-Мартановски районерча Алхазурова яхача юрта ахархочун дезале. Къахьега воладеннав 1956 шера школа чакхъяьккхачул тІехьагІа. Урус-Мартановски лесхозехьу тедаш, СМУ-8 столяр-паркетчик волаш болх баьб, хІьита 1964 шера Грозненски мехкдаьтта института гІишлон факультет чакхъяьккхачул тІехьагІа мастер хиннав Белгородски областерча Корочански гІишлон-монтажни управлене.

1965 — 1967 шерашка Арби Абдулаевича болх баьб Урус-Мартановски районерча Мичурина цІерагІча совхозе воккхагІвола прораб волаш. Цул тІехьагІа 14 шера ЧИУС СМУ-7 прораб, керттера инженер, начальника заместитель, управление начальник волаш къахьийгад цо. Из керте латташ хиннa коллектив цкъа санна дуккхаза котийннаг Ерригсоюзни, республикански социалистически яхье, СССР ВДНХ Ерригсоюзни сийлен доска тІа дІаязъяьй. 1978 шера А. А. Турпаловна еннай «НГІАССР заслуженни гІишлонхо» яха сийлен цІи.

1971 шера А. А. Турпалов КПСС членалла дІаийцав. Из хийржав КПСС Грозненски горкома членалла, парте горкома бюро членалла, халкъа депутатий городской Совета депутаталла, исполкома членалла.

1981 шера А. А. Турпалов чІоагІвьаь хиннав Грозненски горисполкома председателя заместителалла. Цу балха тІа волаш дукха низ а хьинар а дІалуш хиннад цо социальни лоархІам бола объекташ хьалъяра, Нохч-ГІалгІайчен столица транспортн бувзами дегІабоалабара.

Даьхено боккха мах баьб А. А. Турпаловна къахьегаме карагІдийнача гІулакхий. Цунна еннай Халкъан доттагІалеп «Знак Почета» яхеп орденаш.

Виц ца луш данм тха дегашка вахаргва сонта-кура воацаш, сага гІулакх де кийча волаш, принципальни коммунист хинна Арби Абдулаевич Турпалов.

Новкъостий группа.

УКРАИНСКИ ССР. Энергетически гІишлюш хьалъяра проектировани еча Ерригсоюзни паччахьалкхен института Одесски филиала конструктораш В. Я. Гриншгейнеи, И. А. Кучуки, Г. Г. Шаталови «Лакха индустриальни блочни комплектни методаца трансформаторни подстанцеш хьалъярах» йолча разработкаш кхыча авторашца цхьана 1987 шера СССР Паччахьалкхен премеи хьожаяра белгалбахьаб.

Кердача методо блочно-комплектни подстанцеш хьалъеча къахьегаме овсарле диазза лакхъю, металлопрокат дІадодалга 45 процент лохду, аьшкабетон — 76 процент, ишта 42 процент кІезитагІа моттиг дІалоац.

Из мехка халкъа боахама юкъейоалаярах цо бенна юкъера экономически пайда 750 мяллнон сом хул.

И. ПАВЛЕНКО сурт.
ТАСС фотохроника.

Оаш тхога яздаьдар...

ЦІакха а киловзанчах

«Сердало» газета оагІонаш тІа соахка 19 апреле араялар «Киловзанча» яха статья. Цу тІа дувцар Л. Н. Толстоя цІерагІча Нохч-ГІалгІай паччахьалкхен университета преподавателла А. Якубова леладьча а леладеча а нийрача гІулакхех. Статья йийцар университета ерригача коллективо, дукхагІчар хардвир А. Якубов, дІахо йодача хана цо студенташа болх бар могаданзар. Цхьабакъда, баьхара мукъавалийта А. Якубов саца лаьрхІа вацар, ше меттаоттавар дехаш дош Ленинскн района халкъа суде делар цо. ЦІакхха дицдургдаш тхона суда заседание дагІаш оахоша. даьккха дитьди. Цига къамсьлаш дьча университета дукхача преподавателаша, кулгалхоша ше ма варра гучаваьккхар киловзанча, хьахьекхар цун аморальни сибат. Бакъда, норабар А. Якубова га доахараш а. Массехк саг мара вацар уж, ерригача коллективо яхар нийса ца хетараш, Іаьржадар кІайн кІайдар Іаьржен де гІерташ. ХІаьта царех цаІ процесс йолча дийнахьа зинзаш дахьаш а енаяр, «балха меттаоттавьча А. Якубова далар» духьа. Халкъа уйоца А. Якубов меттаоттавазар, совгІата дена зиъаш матардахар.

Цхьабакъда, цу тІа а сацанзар гІулакх: А. Якубовс Нохч-ГІалгІай АССР Лакхехьарча суде делар дош. Цо а ше харцваьчул тІехьагІа, кхы а лакхагІча инстанцешка кхайдар киловзанча. Дерриг шийхьнар оарцагІдакхха университете кхаоэта гІерта из.

Из гІулакх кхестача юкъа А. Якубовс законодательство телхаярах йола керда факташ гучаялар. Царех даьда оаха дийцар «Киловзанча чуравьннав» яхача фельетона тІа. Фельетон араяьнвача хана денз цунца дувзаденна духха письмош ух редакце. Яздераш тайп-тайпара нах ба. Шоай дег тІа латтачох, вай обществе нийслуча нийрача гІулакхех, царца лира кьовсам лоаттабарах дувц цар авторашта.

— Со эрсе ва, гІалгІай меттала деша ховш вац, — яхаш язду Аргуне вахача А. Кузьмина. — Кхыча наха, таржам а деш, йийцар сона «Киловзанча чуравьннав» яха фельетон. Миллион совгІа саг вах вай республике. ДукхагІча дакъе цІена, кьоалаца, кхаашца шоай кулгаш бІехдергдоаш нах ба уж. Царех массанех яздаь а баргбац журналисташ. ХІаьта А. Якубов? Цох-м киноседкъах санна каст-каста язду. Шьара гуш да из ца воагІаш университете нийсвенна саг волга. Долче, цхьанне новкъосталца кхаьчав из цу лоархІамеча посте. Хьагунох, тІехьагІа накъабаргбола нах харжа, цар хам бе ховш хиннав киловзанча. Дукха ха йоацаш хиннача НГІАССР Лакхехьарча Совета сессе кІезига дийцадац зуламерча, вай вахарца тарлуш боацача наькъаца баха гІертарех. Бакъда, Якубов моргаш-м Іаяха сагота бац, цига дийцар лергех а кхийттадац царна.

Са гаргара йиГиг Якубов болх хиннача факультете дешаш я. Сона хьахозар бакъдале, киловзанча юха балха оттавергва, яхаш дувц. Цудузьа, се лоархІа ца вешше язду аз ер письмо...

«Киловзанчаш» — мичара боагІа уж? Из хаттар оттадаьд шийна хьалхашка Малгобеке яхача Б. Чахкиевас. «Со пенсе яьнна тоъал ха я, — яхаш язду цо. — Атта яьхаяц зІамига йолча хана, къона, шераш тІемо мерцад, халонаш дайнай йоккха хинначул тІехьагІа а. Цхьабакъда, хІанз Якубов санна харцахьа яха гІийртаряц со. Сай кулгашца хьадаьр деза хиннад, доацачох хьийгаяц, йийлхаяц.

Фуд цунна эшар? Даар, дувхар, тІавагІа машина, чуІе фусам, дика болх.—Деррига а долаш ва из. Цунга дар доацаш духха нах бовз сона. Хьаьнала къахьегам— из да цар вахара герз.

Партес къайла кхахьац дІадахача шерашка общества социальни вахаре дувлийта гІалаташ. Цигара хьабаьннаб Якубов моргаш. Нийса хаттар оттаду газето: Жоп цаІ да: мехка тахан хулаш латтача перестройко дергда из. Никъ бехка беза цу тайпарча наха.

Са виІий йоІ университете деша ягІа. Бакъдар ала мадезий, дика хет сона из математически факультете йоацаш. Фу Іомадергдар цунна Якубова? ХІаьта а са аьккхдувл: кхыча факультеташка «киловзанчаш» бийте?

Письмой авторашта юкъе кІезига нийслац тхоах, журналистех, къахетараш а. Ховцарна киловзанчашца къовсам лоаттабе атта доацилга. Цу тайпарча наха тІехьа латт моллагІдолча хІаман ко догІа ховраш, Іодода хий «юхадерзаде» могараш.

Са дего тІаэцац вай хана ишта хІамаш нийсдалар,— яхаш язду Грозне яхача А. Султыговас. — А. Якубов моргаш, кхычарна, сакхетам лакха боацараша, хьокхам а хиле дІаотт. Цхьа йоархІ-м кулгаца а хьайоакхаргъяр, хІаьта беш йиззаа даьнна оасар дІадакхха ира цел эш. Мел студенташ толхабаьб Якубова, мел моральни зе даьд обществана?

Шо, журналисташ, денале нах да. Цунга хьежжа, хада а да шоана. ХІаьта а юха ма довдалаш, когашта кІалхара лаьтта доагаш санна хетийта киловзанчашта.

«Дика хет сона цу университете сай цхьаккха дезалхо математически факультете деша ца вагІаш», — яхаш язду Грознерча пенсионера А. Ахциева. Дог лазаш дувц цо цига Якубова гадоаха нах биса хиларах.

Массарел чІоагІагІа дог тохадолийташ да математически факультета заочни отделене деша багІача студенташа яздаь письмо. Новкъа долаш дувц цар шоаш болча эттача хьалах. «Преподавателашта хета хургда шоашта юкъера нийча гІулакхаш тхона гац, аьнна — яхаш язду цар. — ГІалат ба уж. Дика бовз тхона дог-цІена болх бераш а «хьехархо» яха сий дола цІи бІехъе кийча бараш а. (Цу тІехьарчарех ва А. Якубов). Ишта дика бовз тхона киловзанча доалахьарча машинаца хехкалураш, харцахьарча наькъаца цо йийца Запорожская яхача улицагІа долча цІагІа каст-каста хулараш. Царна-м деша «атта» да.

Тхо чІоагІа раьза да «Сердало» газета болхлошта цар йоагІаш критика ярах. Аьттув балба цар!»

Бакъдар ала ма дезий, тхона вІалла дага а дацар ер гІулакх ишта гаьна даргда, аьнна. Киловзанча гучаваьккхав, балхара мукъавалийтав — даьннад из! Бакъда, сатем эттабац цо болх баьча факультете, кІоаргга овлаш хийца яхаш я уйхаза «якубовщина». ГІанахьа а сомагІа а гу цигарча цхьаболча преподавателашта А. Якубов юхавоагІаш, къаьнара оамалаш дийнлуш. Дегаца кхетаяьяц цар вай вахара ерригача оагІонашка хулаш латта перестройка. Тахан оаха кепатохача письмоша цун маІан кхетаде царна новкъостал дар дог доах оаха.

М. КАРТОЕВ,
Хь. АУШЕВА.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ТЕЛЕПРОГРАММА

25 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — М. Горькие ерриг пьесаш. «ЗыковгІар». Союза ССР Паччахьалкхен Зламигача академически театра фильм-спектакль.
10.55, 16.00, 17.25 — «Кердадараш».
16.15 — «Наьна школа».
16.45 — «Перестройка: опыта проблемаш». Телевизионни документальни фильмаш: «Вал и коленвал», «Февраль в Приречном».
17.30 — «Фу хов шоана диказа».
18.15 — «Легендарный Клим». «Ух хьалха бар» ,,яхача цинлацара документальни фильм.
18.35 — «Сапожки для анстаа». Мультфильм (Молдави).
18.45, 22.50 — «Таханд дунен тІа».
19.00 — Сийлахьча Октябрьски Социалистически революцен 70 шу дуьаш. Советски Таджикистан. Таджикски телевидене программа.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Перестройка прожектор».
21.50 — Юрий Трифонов. Творчества оагІонаш.
23.05 — Останкино дворец-музее ашарн ахха. 3-гІа передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Хореографически миниатюраш». Фильм-концерт.
8.55 — Документальни фильм.
9.25 — «Эрсий къамаьл».
9.35 — Свердловски Паччахьалкхен филармоне симфони-ческн оркестра концерт.
10.15 — «Будильник».
10.45 — «Завтрак на траве». Телевизионни художественни фильм. 2-гІа серн.
11.55 — Французски мотт. Іомабу 2-гІа шу.
12.25 — «Долина». Художественни фильм (ЧССР).
13.25 — «Юртара сахьат».
14.25 — Мотоспорт. Дунен халкъашта юкъера яхьаш. ЧССР-ра передача.
14.55 — «Кердадараш».
17.30 — «Даьхен къонгаш». Імлма - довзийтара фильм.
18.20 — «Кердадараш» (гІалгІай меттала).
18.25 — Парторганизацешка отчеташ хоржамашн. Фу де могарда партгруппина.
18.50 — «Дунен халкъашта юкъера хьаьл». (гІалгІай меттала).
19.05 — Мультфильм.
19.15 — «Нохч-ГІалгІайче». Информационни программа.
19.30 — Документальни фильм.
19.45 — «Агония». Художественни фильм: 1-гІа серн.
21.00 — «Ха».
21.40 — Кхоанарча передачай программа.
21.50 — «Петр Первый». Художественни фильм. 1-гІа серн. (1937 ш.).
23.30 — «Кердадараш».

26 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Гуш дар — теша хала дар».
9.40 — Мультфильмаш: «Янінгн чан», «Кхоана кхоно хургьа», «Шарик-фонарик».
10.10, 16.50, 17.30, 19.30 — «Кердадараш».
16.15 — «Города музыка». Новосибирскера передача.
17.00 — Документальни фильм.
17.35 — «Школа: перестройкан проблемаш».
18.20 — «Хіана, сендухьа?».
18.45, 23.20 — «Таханд дунен тІа».
19.00 — «Агропром: тахани кхоанен».
19.35 — ЦТ. Экрана тІа духьашха. «Шозза кхеллар». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Перестройкан прожектор».
21.50 — «12-гІа этаж». (ТелетІий — Москва — Сыктывкар — Сочи).
23.35 — Илли оал Джоан Фолкнера (ФРГ).

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Кокурин Владимира школа». Документальни фильм.
8.40 — «Бералла сакъердаш поезда». Министра передача.
9.10 — «Музеяшкеи выставочни далешкеи гІолла». Кусково музей-усадьба.
9.50 — «Дика саг лех аз». Документальни фильма премьера.
10.10 — «Петр Первый». Художественни фильм. 1-гІа серн.
11.50 — Немций мотт. Іомабу 2-гІа шу.
12.20 — Дагестански студе телевидене программа.
13.20 — Фильм-бераштa, «Бераллa дира хий».
14.25 — Гіозара хьисаперча автогонкай СССР чемпионат. Ригера передача.
14.55 — «Кердадараш».
16.35 — Документальни фильм.
17.50 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
17.55 — «Бригадин подряд балха тІа» (нохчий меттала).
18.15 — Киножурнал.
18.25 — «Перестройка наькъагІа». Назрановски трикотажни фабрика (гІалгІай меттала).
18.55 — «Кинопутешествей альманах».
19.15 — «Нохч-ГІалгІайче». Информационни программа.
19.30 — «Революцен тІахьийхар». А. Шерипов ваьча дийнахьа денз 90 шу дизарга (нохчий меттала).
20.00 — «Бийса даьхьала хийла шу, бераш!» передача.
20.15 — Хіанзарна пятиборье. Дунен чемпионат. Малнах. Француза передача.
21.00 — «Ха».
21.40 — Кхоанарча передачай программа.
21.50 — «Петр Первый». Художественни фильм. 2-гІа серн.
23.25 — Документальни фильм.
23.45 — «Кердадараш».

27 АВГУСТ
СОВЕТСКИ КИНО ДИ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Шозза кхеллар». Художественни фильм.
10.00 — Мультфильмаш: «Говза къаг», «Мореплаванне Солнышкина».
10.25, 16.00, 19.25 — «Кердадараш».
16.15 — «Талантий кхоача ца лу хьаст». Алма-Атера передача.
16.45 — Документальни фильм.
17.35 — В. А. Моцарта произведенеш дІалоах «Виртуозы Москвы» яхача паччахьалкхен намерни оркестро.
18.15 — Юртбрахама знаней университет.
18.45, 23.25 — «Таханд дунен тІа».
19.00 — «Фильм, фильм, фильм...». Мультфильм.
19.20 — «Са хьамсара Даьхе». Фотоконкурс.
19.30 — Кинои зрителн.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Перестройкан прожектор».
21.50 — ЦТ. Экрана тІа духьашха. «Гаргара нах». Художественни фильм.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Дошо кхоаІараш». ЧССР-ра передача.
9.15 — «Трус».
9.25 — П. И. Чайковски балеташкара ашараш.
10.15 — «Петр Первый». Художественни фильм. 2-гІа серн.
11.50 — Испански мотт. Іомабу 2-гІа шу.
12.20 — «Расписание на послезавтра». Субтитращца художественни фильм.
13.45 — Художественни гимнастнка. СССР чемпионати кубойи. Тбилисера передача.
14.30 — «Кердадараш».
17.30 — «Кердадараш» (гІалгІай меттала).
17.35 — «Ювцаш я проект» (гІалгІай меттала).
17.50 — «Альваро Куньялоцара 10 минут». Документальни фильм.
18.00 — «Эффект эффекта...».
18.10 — Документальни фильм.
18.30 — «Іалам лорадар» (нохчий меттала).
19.00 — Мультфильм.
19.10 — «Нохч-ГІалгІайче». Информационни программа.
19.25 — «Боагґіаш бола пайда эца къахьегама ресурсех» (нохчий меттала).
19.50 — «Атеист» (гІалгІай меттала).
20.20 — Тахан — Советски кино Ди.
20.40 — «Атагіан хала бІаьстн». Документальни фильма премьера.
21.00 — «Ха».
21.40 — Кхоанарча передачай программа.
21.50 — «Александр Арутюнян». Фильм-концерта премьера.
22.50 — «Кердадараш».

28 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Гаргара нах». Художественни фильм.
10.10 — «Урокаш ца Іомаьча мехка». Мультфильм.
10.30, 16.00, 17.20 — «Кердадараш».
16.15 — Фильм - бераштa. «Каникулы у моря».
17.25 — «Гершвин-Беннет» яхача операцара музыкальни картинка.
17.50 — «...Ялхайтта шу даьнен бокхагІен».
18.35 — Ерригсоюзни хьехархой съезда нажъадолхаш. Августовски педсовет. Свердловскера передача.
18.45, 22.50 — «Таханд дунен тІа».
19.00 — «Хіана хьарцар тІий?». Телевизионни очерк.
19.45 — «Бетта кІалара цІа». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Перестройкан прожектор».
21.50 — «Китайца вІашагІкхетар». Документальни фильм.
23.05 — «Париж — Франция — Транзит» яхача ансамбла концерт («Спейс).

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.20 — Документальни фильмаш: «Дверь под куполом», «Потоп».
8.40 — «Хьамсараг1а лаьтта дац». Славянск-на-Кубани яхача города хора выступленн.
9.00 — Мультфильмаш: «Повелители молний», «Каменные музыканты», «Помощники Гефеста».
9.30 — «Вай беш».
10.00 — Е. Баратынске поэзи.
10.35 — фильм-бераштa. «Огненное детство».
11.40 — Англнйски мотт. Іомабу 2-гІа шу.
12.10 — СССР МВД чурча бІуйхой иллен халхареи ансамбла выступленн.
13.10 — Концертни студе Останкино г. Одесса № 1 йолча СПТУ физина хьехархочунца Н. Н. Палтышевца вІашагІкхетар.
14.35 — «Кердадараш».

СИЯЛАХЬЧА ОКТЯБРА 70 ШУ ДИЗАРГА ШЕЛКОВСКИ РАЙОНА ДИ.

17.25 — «Кердадараш» (нохчий меттала).
17.30 — «Перестройка: гІулакхаши проблемаш». КПСС Шелковски РК хьалхарча секретара В. П. Борискина выступленн.
17.45 — «Агропром: гІулакхаши нахь».
18.15 — «Хьа анайистош».
18.45 — «ДІайожа» нІантий, говраш...».
19.30 — «Нохч-ГІалгІайче». Информационни программа.
19.45 — «Агония». Художественни фильм. 2-гІа серн.
20.55 — Фильм-реклама.
21.00 — «Ха».
21.40 — Кхоанарча передачай программа.
21.50 — «Новкъост Иннокентий». Художественни фильм.
23.15 — «Кердадараш».

29 АВГУСТ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.35 — «Шахтера Денга». «Трудный пласт». Телевизионни документальни фильма премьера.
9.05 — Мультфильмаш: «...И ту любовь тебе дарю», «Подари тепло», «Живут они рядом». (Молдави).
9.35 — «Хьайна ховр хьадувца». Якуте хинна эрсий литератураи искусстваи денош.
10.15 — «Сар. Лаьтта. Вселенни».
11.00 — Дай-ноаной ди — шоатта.
12.30 — Халкъа творчества Шоллагіа Ерригсоюзни фестиваль.
13.00 — «Дийна Іалам».
14.00 — «Доттагіле». Телевизионни журнал.
14.30 — «Кердадараш».
14.40 — «ТІоми машарн». Художественни фильм. 1-гІа серн. «Андрей Болконский».
17.00 — Іоламе латар. Дунен чемпионат. Француза передача.
17.35 — «Если б генералы всей земли». Мультфильм (Молдави).
17.45 — Телевизионни документальни фильма премьера. «Большая нефть».
18.45 — «Селаіад» яхача дунен халкъашта юкъерча халкъа творчества телепрограммай фестиваль. «Театр теней». (Малайзи).
19.00 — Сийлахьча Октябра юбилейга. Историн доврдоаца муГІараш. «Цхьан шера ийс ди». Художественни фильм.
21.00 — «Ха».
21.40 — «Перестройкан прожектор».
21.50 — «Шоаттден сайрийна». «Сопот-87».
23.20 — Бокхийчарна мультфильмаш: «Брак», «Іовдалча марах бола фазІг».
23.40 — «Кердадараш».
23.45 — Йяга атлетика. Дунен чемпионат. Италера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — Іуйрийнара гимнастика.
8.20 — «Малх чунхета цІа». Телевизионни документальни фильма премьера.
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.00 — «Іуйрийнара почта». Музыкальни программа.
9.30 — «Новкъост Иннокентий». Художественни фильм.
10.55 — Ерригроссийски илле цІей. Кировера передача.
11.45 — «Топинамбуры». Бераштa телевизионни художественни фильма премьера. 1, 2-гІа сереш.
14.00 — «Нохч-ГІалгІайчен кІира».
14.10 — Э. Брагинский. «Авантюристка». Горьковски комеде театра спектакль.
16.10 — Мультфильм.
16.20 — «Салоіача сахьаташка».
16.40 — «Лермонтови вай мохкн» (нохчий меттала).
17.10 — Киножурнал.
17.20 — «Вас ожидает гражданна Никонорова». Субтитращца художественни фильм.
18.45 — Спортивни программа. Академически гребля. Дунен чемпионат, Данера передача. Волейбол. Дунен халкъашта юкъера турнир. Малнах. СССР сборни — Болгаре сборни. США сборни — Японе сборни. Йягача атлетика. Дунен чемпионат. Италера передача. Перерыв йолча хана — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!».
21.00 — «Ха».
21.40 — Кхоанарча передачай программа.
21.50 — Ф. Шуберт. «Шийтта вальс». ДІалоахар дунен халкъашта юкъерча конкурса лауреат В. Камышев (фортепьяно).
22.00 — Футбол. Новкъосташ ха матч. Югославе сборни — СССР сборни. Югославера трансляци. Перерыв йолча хана (22.45) — «Кердадараш».

30 АВГУСТ
ШАХТЕРА ДИ
I ПРОГРАММА

7.00 — «90 минут».
8.30 — Ритмически гимнастика.
9.15 — «Спортлото» тираж.
9.30 — «Будильник».
10.00 — «Аз гІулакх ду Советски Союза!».
11.00 — «Іуйрийнара почта». Музыкальни программа.
11.30 — «Ресталь-маэстро Александр Іоповца хиннa къамаьлаш». Телевизионни документальни фильма премьера.
12.20 — «Ералаш». Берий санъердаме журнал.
12.30 — Ашарий киоск.
13.00 — «Юртара сахьат».
14.00 — «УнахцІено».
14.45 — «ТІоми машарн». Художественни фильм. 2-гІа серн. «Наташа Ростова».
16.20 — Іоламе латар. Дунен чемпионат. Француза передача.
17.05 — Артеке дунен халкъашта юкъера берий фольклорни фестиваль.
17.50 — «Коапп. Всюду жизнь». Мультфильма премьера.
18.00 — «Дунен халкъашта юкъера панорама».
18.45 — ЦТ экрана тІа духьашха. «Тихие воды глубоки». Художественни фильм. 1, 2-гІа сереш.
Перерыв йолча хана — (19.50) — «Кердадараш».
21.00 — «Ха».
21.40 — «Перестройкан прожектор».
21.50 — «Футбольни обозрени».
22.20 — «Тум-балалайка» в Америке». Телевизионни документальни фильма премьера.
22.50 — «Кердадараш».
23.00 — Йяга атлетика. Дунен чемпионат. Италера передача.

II ПРОГРАММА

8.00 — «Зарядка е дІаотта!».
8.15 — Шахтера денга. «Там, на шахте угольной...». Телевизионни документальни фильм.
8.45 — «Созвучие». Фильм-концерта премьера (г. Ашхабад).
9.15 — «Эрсий къамаьл».
9.45 — Дунен музыкальни культура ганзера. Д. Шостакович. № 1 йола виолончели оркестрацара концерт.
10.15 — Литовски телевидене программа.
11.45 — «Са неш». Телевизионни художественни фильм.
13.00 — «Селаіад» яха Дунен халкъашта юкъерча халкъа творчества телепрограммай фестиваль. «Театр теней». (Малайзи).
13.15 — Мультфильмаш: «Конец черной топи». «Веселая карусель».
13.45 — Къаман театрий фестиваль. «Ойна;» («Зеркало»). Хамзай цІерагІча Узбекски Паччахьалкхен академически драма театра фильм-спектакла премьера. Автор — У. Назаров.
15.15 — «Гуш дар — теша хала дар».
16.20 — «Позиця». Сага духовни вахарах Ерригсоюзни художественно - публицистически программа.
18.05 — Спортивни программа. Бакъда тІара хоккей. Европа чемпионат. Малнах. «Динамо» Центральни стадиона ЗІамигача спортивни арена тІара передача. Говраш хехка спорт. Дунен халкъашта юкъера яхьаш. Московски ипподромера передача. Академически гребля. Дунен чемпионат. Данера передача. Волейбол. В. И. Савина сийна хетаяь дунен халкъашта юкъера турнир. Малнах. Франце сборни — СССР сборни, Куба сборни — США сборни. Таллннера передача. Ейга атлетика. Дунен чемпионат. Италера передача. Перерыв йолча хана — «Бийса даьхьала хийла шун, бераш!».
21.00 — «Ха».
21.40 — Кхоанарча передачай программа.
21.50 — «Къамаьл дувца хьаст». Художественни фильм.
23.15 — «Кердадараш».

РАДИО

25 АВГУСТ

7.20 — «Юртара Іуйренаш».
7.35 — 7.40 — Передачай программа.
8.15 — Республикански газетий обзор.
8.30 — 9.00 — А. Хамхоева иллеш.
9.15 — «Соцкультбыта объекташ хьалъяра — массазара теркам» (нохчий меттала).
9.30 — 10.00 — «Къона замано» (гІалгІай меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — «Ца малар — вахара хьисап» (гІалгІай меттала).
16.16 — 17.00 — «Юртбоахаме хьалхалаттарша». Концерт.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш.

УКВ

19.00 — Илли оал Дагаев Валида.
19.32 — Халкъа ашараш.

26 АВГУСТ

7.20 — «Беркате кхаш» (нохчий меттала).
7.35 — 7.40 — Передачай программа.
8.15 — Республнкански газетий обзор.
8.30 — 9.00 — Моттигерча композиторий иллеш.
11.15 — «Производственна низашта — доагґіаш дола дозал» (гІалгІай меттала).
11.30 — 12.00 — Концерт.
15.15 — «Цхьан дезале» (гІалгІай меттала).
15.35 — 15.45 — «Ден тема-ех» (нохчий меттала).
16.00 — Передачай программа. Хаоттам.
16.01 — Дунен халкъашта юкъера хьал (нохчий меттала).
16.15 — 17.00 — «Зама» яхача эстрадни ансамбла концерт.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — 18.40 — Хоамаш. концерт.

УКВ

19.00 — Р. Паскаева дІалоха лирически ашараш.
19.30 — Моттигерча композиторий вальсаш.

27 АВГУСТ

7.20 — «Юртара вахар» (гІалгІай меттала).
7.35 — 7.40 — Передачай программа.
8.15 — Республнкански газетий обзор.
8.30 — Ашараш.
8.35 — 9.00 — «ИЛЛИ». З. Яндарбиева дувцар (нохчий меттала).
11.15 — Советаш вахари. «Бахача наьха хьалаш дикагІа хилийта» (нохчий меттала).
11.30 — «Ханал хьалхабьннараш» (гІалгІай меттала).
11.45 — 12.00 — «Перестройка наькъагІа».
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — Хоамаш.
18.40 — «Вахари дни». Радионурнал (гІалгІай меттала).
18.55 — 19.00 — Ашараш (гІалгІай меттала).

УКВ

19.00 — Нохч-ГІалгІай ашарий концерт.

28 АВГУСТ

7.20 — «Юртара Іуйренаш».
7.35 — 7.40 — Передачай программа.
8.15 — Республнкански газетий обзор.
8.30 — «Интернационализм — вай вахара закон» (гІалгІай меттала).
8.50 — 9.00 — Ашараш.
11.15 — 12.00 — «Нохч-ГІалгІай музыкальни культура историцара» яхача циклацара передача.
15.15 — 15.30 — «Коллектива тешам — ланха сий». Очерк (гІалгІай меттала).
17.15 — Передачай программа. Хаоттам.
17.16 — «Перестройка: гІулакхаши проблемаш» (гІалгІай меттала).
17.31 — «Цхе сийгаш» (гІалгІай меттала).
18.00 — Керда хоамаш.
18.30 — Хоамаш.
18.40 — 19.00 — «Сатирически микрофон».

УКВ

19.00 — Вежарашха йолча республикай композиторий концерт.
19.30 — Симфонически ашараш.

29 АВГУСТ

7.20 — «Юртара вахар» (нохчий меттала).
7.35 — 7.40 — Хоамаш.
8.15 — Республнкански газетий обзор.
8.30 — Ашараш.
8.40 — 8.45 — Хоамаш.
10.15 — 10.35 — «Яздархо яздархочох». Микрофона хьалхашка ва А. Ведзижев (гІалгІай меттала).
11.00 — «Къонал».
11.30 — 12.00 — «Призвани». Очерк.
12.40 — Литературни Нохч-ГІалгІайче (нохчий меттала).
13.00 — 13.15 — «Юрта экономикана — хІанзарча заман боарам». Беседа.
15.15 — 16.00 — Ашарашта доазув хац. Хаоттам.
18.00 — 19.00 — «Ашарий почта» (гІалгІай меттала).

УКВ

19.00 — Нохч-ГІалгІай поэзи ашарашка.
19.30 — Мехнарий лирнческн иллеш.

30 АВГУСТ

7.15 — Республнкански газетий обзор.
7.30 — Передачай программа.
7.35 — 7.40 — Хоамаш.
8.25 — 9.00 — «Шоана дукха-еза ашараш».
11.20 — 12.00 — Кінранден ашарий программа.
16.00 — «Школьни глобус». Хаоттам.
16.30 — 17.00 — «Къона тІехье» (нохчий меттала).
18.00 — 19.00 — «Иллеца доттагІал долчарна». Концерт.

УКВ

19.00 — «Халхарга вехар». Концерт.

Эцархой теркамга!

Дувла тха № 41 йолча «Мелодия» яхача тика тІа. Цун болхлоша шуга йохкарья доазол дехьарча а советски а эстрада дискаш. Царна юкъе я Пугачева Аллас доаха И. Резника иллеш тІа дола, ЧВ-40 яхача ансамбла (Великобритани) творчески говзал йовзийташ йола, ишта кхыйола, шун коллекце йоаца дискаш.

Тика адрес: г. Грозный, Победа пр., 10, «Мелодия».

«Промтовары» объединенн.

РЕСПУБЛИКА РАПО, АГРОСНАБИИ, КОЛХОЗИИ, СОВХОЗ ИИ, ПРОМЫШЛЕННИ ПРЕДПРИЯТЕЙ ТЕРКАМГ!А!

«Побединское» яхача материально - технически снабжени яра йолча предприяте 1987 ш. 28—29 августе сов йола тракторий, юртбоахама машиний, комбайний, автомобилий оатхалаши производственни лоархІам бола товараши оптови дохкара йола ярмарка чакхйоакхх.

Товар хьаэцара боахамера доверенности чекови книжкен хила деза.

Ярмарка 9.00 сахьат даьлча дІайолалу.

ХЬАМСАРА НОВКЪОСТИЙ!

ДІАДОЛАДАЬД 1988 ШЕРА

«СЕРДАЛО»

ГАЗЕТ ЯЗДАЙТАЛГА

Газет язду «Союзпечата» ерригача отделенешкеи агентствашкеи, предприятешкарча, учрежденешкарча, организацешкарча общественни уполномоченнеша.

Шера газет яздайтара мах 4 соми 8 кепиги ба. Из кхо ца деш, кхоаненга дехкаш тІехьа а ца доахаш, ханнахьа «Сердало» яздайта шоашта!

ТХА АДРЕС: 364907, г. Грозный, Маяковске, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-85-07; бехктохкама секретара — 2-84-68; отделнй: партийнв вахара — 2-80-12, 2-54-04; промышленностей транспортей — 2-75-81, 2-65-01; юрта боахама — 2-47-54, 2-90-66; культура — 2-64-75, 2-75-78; письмой — 2-85-64; машинописнв бюро — 2-89-51; корректорске — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364907, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-85-07; ответственного секретаря—2-84-68; отделов: партийной жизни — 2-80-12, 2-54-04; промышленности и транспорта — 2-75-81, 2-65-01; сельского хозяйства—2-90-66, 2-47-84; культуры — 2-64-75, 2-75-78; писем—2-85-64; машинописное бюро—2-89-51; корректорская—2-89-88.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

СФ02323. «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковске, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 3054.